

KNZB

opleidingen

Arbitrerend Kader "Waterpolo"

Cursist "W-official"

Colofon

Dit is een uitgave van de Koninklijke Nederlandse Zwembond,

Opmaak : KNZB
Druk : Sportbondencentrum

- Coördinatie uitgifte : productbeheerder KNZB, afd. Competities en Kampioenschappen nico.borst@knzb.nl
- Coördinatie inhoud : projectleider Competities en Kampioenschappen nico.borst@knzb.nl

Tekstbijdrage : auteur A. Kreuger

Uitgave Artikelcode W02 - november 2012
- – versie – 2.13

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de KNZB. © KNZB

Aan de deelnemers van deze cursus

Datum
Kenmerk

Contactpersoon
E-mail
Doorkiesnummer

Onderwerp   ***Uw start als official / scheidsrechter***

Geachte cursist(e),

U hebt besloten actief te worden voor uw vereniging in de rol van official, jurylid of scheidsrechter en daarvoor een cursus te volgen die u daarop voorbereid. De officials zijn heel belangrijk voor elk van de vier takken van de zwemsport en daarom zijn wij u dankbaar voor dit besluit en uw toekomstige medewerking aan de verschillende competities en evenementen.

Wij zien in een official iemand die onze sport en de KNZB vertegenwoordigt en zich ervan bewust is dat hij/zij een bijzondere rol heeft. De sporters zijn afhankelijk van u als official om hun sport te kunnen beoefenen en bovendien wordt u geacht de reglementen bij de sport op een neutrale manier te hanteren. U zult in de cursus ervaren dat bij twijfel steeds ten gunste van het spel en de sporters wordt beslist. Uw rol is daarmee onopvallend en opvallend tegelijk.

Het feit dat u als official ook (ondersteunend) lid bent van de KNZB, zorgt ervoor dat u gebruik kunt maken van onze dienstverlening en dat wij u op de hoogte houden van de ontwikkelingen die voor u relevant zijn. Wij bieden u de mogelijkheid u verder te ontwikkelen als official, zowel als het gaat om uw kennis en ervaring als waar het gaat om uw carrière, afgestemd op uw ambitie.

In veel gevallen wordt van een official verwacht dat hij/zij als zodanig voor de sporters, het publiek en de andere officials herkenbaar is. Voor de verschillende takken van sport zijn daarvoor aanwijzingen afgesproken waar het gaat om kleding en gedrag welke in de cursus worden behandeld. Ik wil graag speciale aandacht vragen voor dit aspect van uw toekomstige functie.

Het zwaartepunt van deze cursus en de eventuele vervolgcursussen ligt natuurlijk op de kennis van de regels, de wijze waarop deze zijn toe te passen en hoe uw aanwijzingen en besluiten aan sporters, coaches en publiek kenbaar kunt maken. Die kennis wordt in de cursus getoetst eventueel aan de hand van een examen. Bij gebleken geschiktheid kunt u aan de slag.

Bij het cursusmateriaal vindt u een evaluatieformulier waarmee u ons kunt vertellen wat u van de cursus heeft gevonden en op welke wijze wij deze kunnen verbeteren. U zult begrijpen dat uw mening en opmerkingen voor ons van groot belang is voor de verdere verbetering van de cursus.

Wij wensen u een prettige cursus en een goede start als official.

Met vriendelijke groet,
KONINKLIJKE NEDERLANDSE ZWEMBOND
Namens het Bondsbestuur

Jan N. Kossen MSM
Directeur

Inhoudsopgave:

INTRODUCTIE	7
1.1 DE CURSUS.....	7
1.2 ALGEMENE RICHTLIJNEN.....	7
DE W - OFFICIAL.....	8
2.1 DE W- FUNCTIONARIS	8
2.2 HET EXAMEN.....	8
DE OFFICIALS	10
3.1 DE TAKEN VAN DE SCHEIDSRECHTER	10
3.2 HET SPEELVELD EN HET WEDSTRIJDMATERIAAL.....	11
3.3 DE JURYTAFEL	12
3.4 DE TIJDWAARNEMERS.....	12
3.4.1 <i>De tijdwaarnemer speeltijd</i>	12
3.4.2 <i>De Tijdwaarnemer 30-seconden regel</i>	13
3.5 DE SECRETARIS	13
3.6 TEKENS TE GEBRUIKEN DOOR DE OFFICIALS.....	15
SPELSITUATIES	18
4.1 DE TIME-OUT	18
4.2 DE 30-SECONDEN REGEL	19
4.3 TERUGKOMEN NA EEN STRAFPERIODE.....	20
4.4 WISSELING VAN SPELERS	21
4.5 ONGERECHTIGDE SPELER.....	21
4.6 WISSELING VAN BALBEZIT	22
HET WEDSTRIJDFORMULIER	23
5.1 EEN OVERZICHT	23
5.1.1 <i>Het wedstrijdformulier</i>	24
5.2 NOTITIES OP HET WEDSTRIJDFORMULIER.....	25
5.3 SAMENVATTING TEKENS EN NOTATIES	28
5.4 TOELICHTING OP HET VOORBEELD INGEVULD WEDSTRIJDFORMULIER	29
5.5 VOORBEELD INGEVULD WEDSTRIJDFORMULIER	30
DE PRAKTIJK & DE TRAINING VOOR HET EXAMEN	32
6.1 HUISWERK TER VOORBEREIDING OP HET EXAMEN.....	32
6.1.1 <i>Oefen open vragen</i>	33
6.1.2 <i>Oefen gesloten vragen – in meerkeuze vragen</i>	36
6.1.3 <i>Oefen wedstrijdverslag en formulier LZ 1886 – De Zijl</i>	41
6.1.4 <i>Oefen wedstrijdverslag en formulier AZC - PSV</i>	45

1   **Introductie**

1.1 De cursus

Deze cursus is er op gericht de W -official goed voor te bereiden op zijn of haar rol in de jury.

Presentie, Presentatie, Prestatie

Om de officiële legitimatie te verkrijgen, moet aan een aantal voorwaarden door de cursist worden voldaan. Het gaat dan om de presentie, presentatie en prestatie.

Presentie: De cursist moet alle lesavonden hebben gevolgd.

Presentatie: De cursist heeft tijdens deze avonden blijk gegeven de stof te hebben verwerkt aan de hand van het beantwoorden van oefenvragen, het invullen van een oefenwedstrijdformulier en het kunnen interpreteren van de non-verbale uitingen van de scheidsrechter en waterpolospelregels.

Prestatie: De cursus wordt afgesloten met een schriftelijk examen, afgenomen door een afgevaardigde van de KNZB.

De cursus wordt afgesloten met een examen / praktijk beoordeling waarin een en ander formeel wordt getoetst en u bij een voldoende positieve beoordeling wordt gekwalificeerd.

In de rol van official, vertegenwoordigt u de KNZB. Wij verwachten van u dat u op een representatieve wijze invulling geeft aan de besluiten en de bedoelingen in uw rol als official. De cursus en de spelregels en reglementen geven een actueel beeld van de nationale en internationale afspraken.

Van de official wordt ook verwacht dat hij/zij zich regelmatig op de hoogte stelt van de wijzigingen en aanvullingen. Uw collega's, de sporters en natuurlijk ook de toeschouwers verwachten van u dat uw bijdrage aansluit bij de actuele afspraken.

Leeswijzer voor de cursist

Dit cursusboek ondersteunt u bij het volgen van de cursus, de zelfstudie en eventueel het maken van de opgaven.

1.2 Algemene richtlijnen

De opzet van de cursus

De W -cursus bestaat uit:

- Twee theorie bijeenkomsten van circa 2,5 uur.
- Bij voorkeur ook een (3^e) praktische oefenbijeenkomst (bij een vereniging).
- Een schriftelijk examen.

De deelnemers

Voorwaarden voor toelating:

- Op de dag van het examen de leeftijd 16 jaar is bereikt.
- (ondersteunend) Lid is van een bij de KNZB aangesloten vereniging.

2 De W - official

2.1 De W- functionaris

De cursus voor **W**edstrijd-functionaris leidt op tot een officieel gelegitimeerde functionaris die het verloop van een waterpolowedstrijd ondersteunen.

De juryfunctionaris, die zich niet kan legitimeren, kan door de scheidsrechter van het functioneren aan de jurytafel worden uitgesloten.

Zij fungeren als verlengstuk van de scheidsrechter.

Zij staan in voortdurende - overwegende (non)verbale - communicatie met de scheidsrechter.

De W -functionarissen vormen de kern van de bezetting van de jurytafel tijdens de wedstrijd. De jurytafel zorgt voor het uitoefenen van de volgende functies:

- Secretaris
- Tijdopnemer netto -speeltijden
- En voor de wedstrijden op Bonds-, Districts- en Kringniveau:
- Tijdopnemer 30-secondenonden

Met verwijzing naar de competitiereglementen van de Regio's, kunnen deze eventueel aangeven voor welke Regio wedstrijden afgeweken mag worden van de eis dat alle juryleden W -official zijn en zich als zodanig moeten kunnen legitimeren.

2.2 Het examen

Dit schriftelijke examen omvat drie onderdelen:

1. Het beantwoorden van 10 open vragen
2. Het beantwoorden van 20 meerkeuze vragen
3. Het invullen van het verloop van een wedstrijd

Elke cursist heeft 90 minuten examentijd.

Examennormen:

Een cursist is geslaagd wanneer aan de volgende drie eisen is voldaan:

- Minimaal 8 open vragen moeten goed beantwoord zijn,
- Minimaal 16 meerkeuze vragen moeten goed beantwoord zijn,
- Geen enkele fout mag in het wedstrijdverloop en in de kolom persoonlijke fouten van het wedstrijdformulier voorkomen.

Uitslag

Binnen twee weken na de examendatum is bij de opleider, de waarnemer en de waterpolosecretariaten van de verenigingen bekend welke cursisten geslaagd zijn.

Functioneren bij wedstrijden

- Het polosecretariaat van de vereniging van de geslaagde cursisten draagt zorg, dat de pasfoto's van de geslaagde cursisten verzonden worden naar de secretaris van de Kring Scheidsrechterscommissie, waarna deze zorg draagt, dat de W-legitimatiekaarten verzonden worden aan de betrokken vereniging.
- Na ontvangst van het legitimatiebewijs door de vereniging mogen de geslaagden gaan functioneren bij competitiewedstrijden.
- De vereniging is, i.s.m. de kring en de bond, verantwoordelijk voor eventuele bijscholing, bijvoorbeeld bij spelregelwijzigingen.

De W-legitimatie

<p>W- legitimatiekaart SECRETARIS / TUDDOPNEMER WATERPOLO</p> <p style="text-align: right;"> Koninklijke Nederlandse Zwembond</p> <p style="text-align: center;">Regio: _____</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Deze legitimatie is uitgegeven door 2. De legitimatie is afgegeven conform art. C18 van het algemeen sportreglement van de KNZB. 3. Zonder KNZB / Regio stempel is deze legitimatie niet geldig. 4. Deze legitimatie is alleen geldig indien het reg. nr. geldig is. 5. Eventuele mutaties kunnen alleen door het Regiobestuur worden aangebracht. 6. Op verzoek van de scheidsrechter moet deze legitimatie worden getoond. 7. De scheidsrechter kan een juryfit voor de wedstrijd uitstellen indien hij/zij niet in het bezit is van een geldige W-legitimatie. 8. Bij gefitteken fraude kan de legitimatie door de scheidsrechter worden ingetrokken.	<p>W- legitimatiekaart SECRETARIS / TUDDOPNEMER WATERPOLO</p> <p>Naam: _____</p> <p>Voornaam: _____</p> <p>Geboortedatum: _____</p> <p>Vereniging: _____</p> <p>Geldig t/m: _____</p> <p>Registratienummer: _____</p> <p>Handtekening Hoeder: _____</p> <p>Handtekening nummer: _____</p> <p style="text-align: right;">Koninklijke Nederlandse Zwembond</p>
---	---

De nrs. en namen van de fungerende W-officials worden genoteerd op het wedstrijdformulier. De legitimatiekaarten dienen aanwezig te zijn bij de jury en op verzoek te worden getoond aan de scheidsrechter((s)).

Op basis van de gegevens op de wedstrijdformulieren wordt door de Regio geregistreerd en beoordeeld in hoeverre een W-official voldoende fungeert. De Regio stelt vast hoe vaak een W-official minimaal moet functioneren i.r.m. het continueren van de bevoegdheid.

Behoud en verlies van bevoegdheid

De vereniging wordt geadviseerd het functioneren van de W-officials te bewaken.

De Regio heeft de bevoegdheid, om bij gebleken onvoldoende geschiktheid, de functionaris af te voeren.

3	De officials
----------	---------------------

3.1 De taken van de Scheidsrechter

Voor de wedstrijd:

- Hij/ Zij controleert het spelmateriaal.
- Hij/ Zij controleert aan de hand van de namen op het wedstrijdformulier en de legitimatiekaarten de spelers / speelsters.
- Hij/ Zij informeert de aanvoerders omtrent signalen en terugkomvak.
- Hij/ Zij controleert aan de hand van de legitimatiekaarten de W -functionarissen.
- Hij/ Zij instrueert de jury: omtrent signalen en terugkomvak.

Tijdens de wedstrijd:

- Hij/ Zij geeft met fluitsignalen het begin van de wedstrijd en elk herbegin na rust aan.
- Hij/ Zij geeft met fluitsignaal en gebaar doelpunt, vrije worp, hoekworp, neutrale inworp en gewone overtreding aan
- Hij/ Zij geeft met fluitsignaal en gebaar de Strafworp, U20, U20/S, S en Time-out aan.
- Hij/ Zij geeft met fluitsignaal, gebaar en rode kaart de UMV, UMV4, S/UMV aan.
- Hij/ Zij geeft met het armgebaar het terugkomteken aan.
- Hij/ Zij geeft 3 minuten onderbreking bij letsel zonder bloed.
- Hij/ Zij laat een speler/ speelster die bloedt, direct vervangen.

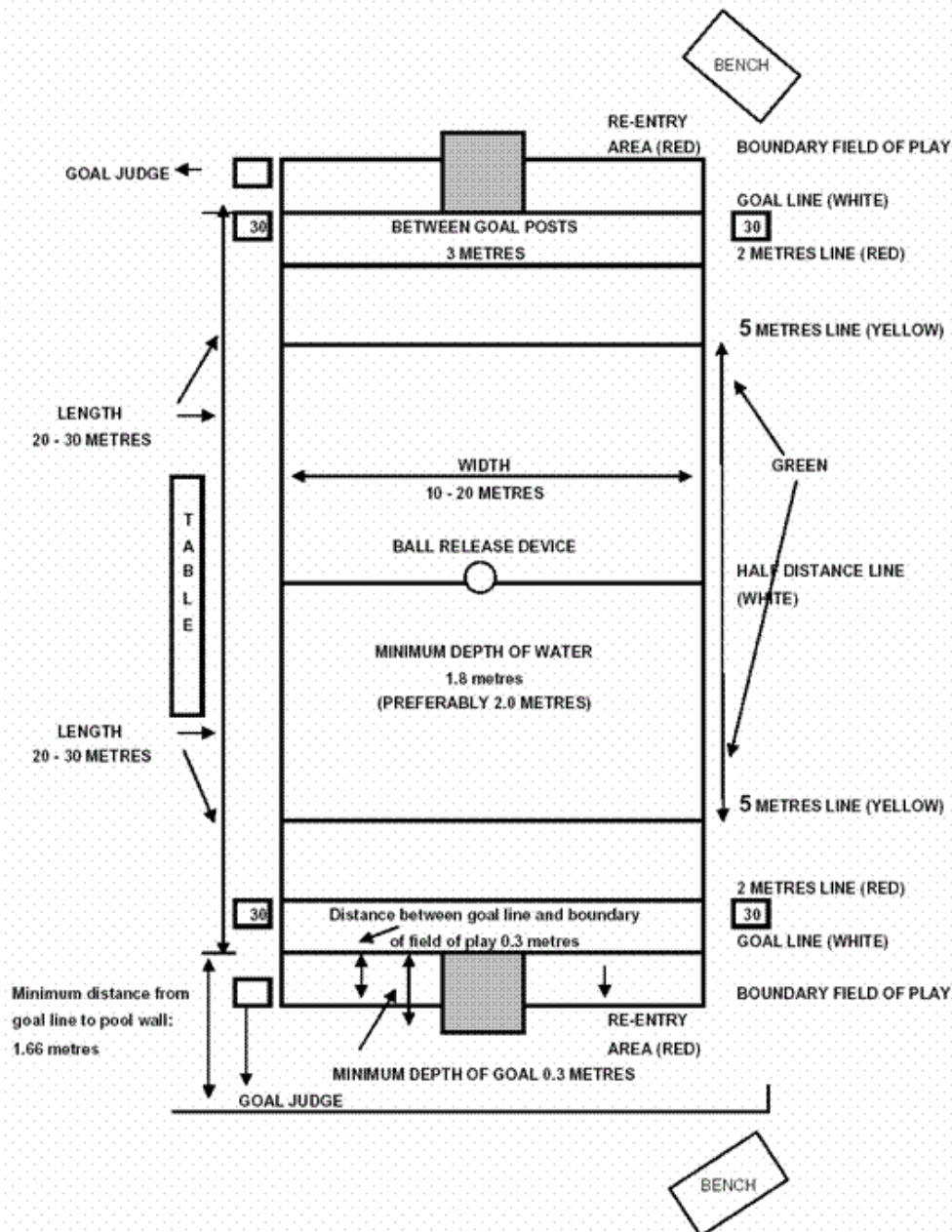
Na de wedstrijd:

- Plaatst een paraaf bij de doorgehaalde namen van de spelers die niet aan de wedstrijd hebben deelgenomen
- Laat de aanvoerders/ aanvoersters van beide partijen het formulier ondertekenen en parafeert eventuele doorhalingen. Hij/ zij plaatst zijn handtekening.
- Kruist het vakje wel of geen protest aan.
- Haalt door in het vakje ontvangst SR, wat van toepassing is.
- Het vermelden van de reden bij het eventueel later aanvangen van een wedstrijd dan het vastgestelde aanvangsuur.
- Controleert het gehele wedstrijdformulier; correcties te verrichten of door de secretaris te laten verrichten, en voorziet het formulier van handtekening(en).

N.B. De controle van het wedstrijdformulier door de scheidsrechter na afloop van de wedstrijd ontheft de betrokken vereniging niet van de verantwoordelijkheid voor het juist en volledig invullen van het wedstrijdformulier.

3.2 Het Speelveld en het Wedstrijdmateriaal

Elke organiserende instantie (ontvangende vereniging) is verantwoordelijk voor de juiste afmetingen en markeringen van het speelveld, en draagt zorg voor alle voorgeschreven toebehoren en wedstrijdmaterial. De uitrusting en markeringen van het speelveld voor een wedstrijd geleid door twee scheidsrechters moet overeenkomen met onderstaande schematische afbeelding.

3.3 De Jurytafel

De jurytafel moet worden opgesteld ter hoogte van de middenlijn. De bezetting bestaat uit minimaal 3 personen, te weten:

- de tijdwaarnemer
  - de tijdwaarnemer 30-seconden regeling
  - de secretaris
  - Bij de hoofdklasse Bond het advies een extra jury-secretaris
- Deze functionarissen moeten in het bezit zijn van de bevoegdheid “W” en een geldige “W -legitimatiekaart”.

De juryfunctionaris, die zich niet kan legitimeren, kan door de scheidsrechter van het functioneren aan de jurytafel worden uitgesloten.

Met de scheidsrechter(s) wordt de plaats van het "terugkomvak" afgesproken en de signalen.

Het “terugkomvak” is het vak waaruit de gestrafte spelers of hun vervangers weer gaan deelnemen aan de wedstrijd. Het “terugkomvak” bevindt zich in principe altijd tegenover de jurytafel.

Gedragsregels jury:

- Niet eten tijdens de wedstrijd
- Geen alcoholische dranken nuttigen
- Uniform gekleed, dus niet in badpak of zwembroek en bloot bovenlijf

3.4 De Tijdwaarnemers

3.4.1 De tijdwaarnemer speeltijd

Bij het ontbreken van elektronische tijdapparatuur dient de tijdwaarnemer in het bezit te zijn van:

- een waterpoloklok (tafelmodel)
- een scherp klinkende fluit
- een afwijkend signaal voor het aangeven van de laatste minuut, dus geen fluit
{Noot: Wanneer tijdens de laatste minuut van de wedstrijd een strafworp wordt toegekend, mag de coach van die ploeg ervoor kiezen verder te spelen middels een vrije worp. De 30-secondenklok gaat wel terug op begin stand.}
- een klok voor het opnemen van de tijd voor de time-out.

De tijdwaarnemer moet ervan overtuigd zijn dat de klok is opgewonden.

De tijdwaarnemer neemt plaats naast de secretaris, zodat hij de tijden direct kan doorgeven.

De tijdwaarnemer vraagt de scheidsrechter welke speeltijd van toepassing is

b.v. (4 x 8 / 4 x 7 / 4 x 6 / 4 x 5 minuten netto).

De tijdwaarnemer maakt voor aanvang van de wedstrijd, de signalen voor het aangeven van: einde periode, 30-sec en de **laatste minuut bekend**. (Herhaling van het laatste minuut signaal, voor het begin van de laatste periode zorgt er voor dat de bezoekende ploeg nogmaals op dit signaal wordt geattendeerd)

De tijdwaarnemer start de klok bij het begin of herbegin zodra een speler de bal aanraakt.

Bij elk fluitsignaal van de scheidsrechter zet de tijdwaarnemer de klok stil. De tijdwaarnemer start de klok opnieuw zodra de bal weer in het spel wordt gebracht.

De tijdwaarnemer geeft het einde van elke spelperiode aan met een hard, lang fluitsignaal.

Wanneer de bal tijdens het fluitsignaal bij het einde van een spelperiode onderweg is naar het doel, gaat het spel nog even door. Er kan op de volgende manier nog een doelpunt uit voortkomen:

- rechtstreeks
- via het water (taterbal)
- via paal of lat
- via een verdedigende speler of keeper

Als er een doelpunt wordt gemaakt na het einde van een spelperiode wordt de bal **NIET** meer genomen.

LET OP: DE TIJDWAARNEMER MOET DE KLOK STILZETTEN ALS DE REGLEMENTAIRE SPEELTIJD IS VERSTREKEN. DIT GELDT OOK ALS DE BAL ONDERWEG IS, ZOALS HIERVOOR IS OMSCHREVEN.

Na het verstrijken van de reglementaire speeltijd moet de tijdwaarnemer de klok aan de scheidsrechter tonen. Tussen alle periodes geldt een rustperiode van 2 minuten behalve bij de hoofdklasse geldt tussen de 2^e en 3^e periode een rustperiode van 5 minuten. Na de rustperiode wordt een signaal gegeven, dat de wedstrijd weer kan beginnen.

De tijdwaarnemer geeft in de laatste spelperiode (van de reguliere wedstrijd of van de verlenging) de laatste minuut aan met het afgesproken signaal (**geen fluit**).

De tijdwaarnemer geeft bij elke zware overtreding (U20-S-U20/S-UMV-S/UMV-UMV4), bij elk doelpunt, bij letsel, time-out en bij het staken van de wedstrijd het tijdstip waarop het gebeurde aan de secretaris door. De tijdwaarnemer stelt de secretaris in kennis van het aflopen van de uitsluitingstijd van gestrafte spelers.

3.4.2 De Tijdwaarnemer - 30-seconden regel

Bij het ontbreken van elektronische tijdapparatuur dient de tijdwaarnemer 30-seconden regeling in het bezit te zijn van:

- een waterpoloklok (tafelmodel)
- een scherp klinkende fluit, waarbij fluit afwijkt van scheidsrechter

De tijdwaarnemer 30-seconden regeling moet ervan overtuigd zijn, dat de klok is opgewonden, of dat er goed werkende batterijen in zitten.

De tijdwaarnemer 30-seconden regeling neemt plaats achter de jurytafel.

De tijdwaarnemer 30-seconden regeling start de klok bij het begin of herbegin zodra een speler de bal aanraakt.

Bij elk fluitsignaal van de scheidsrechter zet de tijdwaarnemer 30-seconden de klok stil. De tijdwaarnemer start de klok opnieuw zodra de bal weer in het spel wordt gebracht.

De tijdwaarnemer 30-seconden regeling fluit driemaal kort en krachtig wanneer dezelfde ploeg 30-seconden achtereenvolgend in balbezit is zonder dat er een doelpoging of een zware overtreding is gemaakt.

3.5 De Secretaris

De secretaris dient in het bezit te zijn van:

- een goed schrijvende balpen
- 1 rode-, 1 witte-, 1 blauwe- en 1 gele vlag
- een scherp klinkende fluit

De secretaris neemt plaats achter de jurytafel.

Voor aanvang van de wedstrijd legt hij de rode-, witte-, blauwe- en gele vlag gereed.

De secretaris vult voor de wedstrijd de onderstaande punten op het wedstrijdformulier in:

- de klasse, de afdeling en de indeling van de competitie
- de datum van de wedstrijd
- de plaats en de naam van het zwembad
- het wedstrijdnummer
- de namen van de tegen elkaar uitkomende ploegen
- het vastgestelde aanvangsuur en het werkelijke aanvangsuur van de wedstrijd
- de namen van de scheidsrechters
- de namen van de juryleden en hun registratienummers
- de kleur van de mutsen, thuis Wit en bezoekende ploeg Blauw

Is er geen wedstrijdformulier ter beschikking, dan moet op een andere wijze schriftelijk aan die verplichting worden voldaan. Indien de nodige gegevens niet op het daartoe bestemde wedstrijdformulier zijn gesteld, moet alsnog een geheel volledig ingevuld wedstrijdformulier tijdig worden ingezonden. Hebben de scheidsrechters de vervangende schriftelijke mededeling getekend, dan behoeft dit niet meer te geschieden op het na te zenden wedstrijdformulier.

De scheidsrechter laat de secretaris een aantekening maken in de betreffende kolom als de legitimatiekaarten van juryleden en spelers ontbreken.

Als een of beide aangestelde scheidsrechters niet komen opdagen en er is geen andere bevoegde scheidsrechter aanwezig en iemand anders is bereid de wedstrijd te leiden, dan moeten de aanvoerders voor de wedstrijd hun paraaf zetten in het daarvoor bestemde vak. Zij verklaren hiermee akkoord te gaan met de leiding van betreffende persoon.

De secretaris vermeldt de naam van de vervangende scheidsrechter op het wedstrijdformulier.

De secretaris zet in de betreffende kolom **een kruisje** achter de naam van elke speler, die na de start van de wedstrijd daadwerkelijk deelneemt (en dus in het water ligt).

Het is van belang om de wisseling van spelers in de gaten te houden en een kruisje te plaatsen zodra een nieuwe speler daadwerkelijk aan het spel gaat deelnemen.

Na afloop van de wedstrijd haalt de secretaris met 1 lange streep de namen door van de spelers die **NIET** aan de wedstrijd hebben deelgenomen.

De secretaris registreert tijdens de wedstrijd nauwkeurig de onderstaande punten in de kolommen Wedstrijdverloop en Persoonlijke fouten:

- alle doelpunten
- alle zware overtredingen: **U20, U20/S, S, UMV, UMV4; S/UMV**
- bij elke zware overtreding (U20, U20/S en S) één kruisje in de kolom persoonlijke fouten
- bij elke zware overtreding (UMV, UMV4 en S/UMV) één kruisje in de kolom persoonlijke fouten en door alle lege vakjes in deze kolom van de overtreder een horizontale streep
- letsel, een horizontale streep in de kolom persoonlijke fouten van de geblesseerde
- staken van de wedstrijd
- tijdstippen waarop het gebeurde
- kleur en mutsnummer van de betrokken spelers
- time-outs: tijdstip + kleur ploeg + kruisje in daarvoor bestemde kolom
- gele en rode kaarten kruisje in de daarvoor bestemde vakjes van (ass.)Coaches

De scheidsrechter maakt door woord en/ of gebaar aan de secretaris de kleur en het mutsnummer bekend van spelers die zijn bestraft met een zware fout of van spelers die een doelpunt hebben gemaakt

De secretaris geeft (in samenwerking en overleg met de tijdwaarnemer):

- Een signaal met de rode vlag als dit de 3^e persoonlijke fout is van de bestrafte speler. Als de 3^e persoonlijke fout een strafworp is, vraagt de secretaris met een kort fluit signaal de aandacht van de scheidsrechter voor het nemen van de strafworp.
- De gestrafte speler of diens vervanger het sein voor het aflopen van de uitsluitingduur. Hij doet dit door het, voor iedereen zichtbaar, opsteken van de blauwe of witte vlag; bij een 4 min. (UMV4) straf in combinatie met de gele vlag.

Op het wedstrijdformulier zijn twee kolommen aangebracht (oplopend en aflopend), die dienen om snel het tijdstip van de afloop van de uitsluitingduur te kunnen bepalen.

Controleer als secretaris gedurende de wedstrijd regelmatig het aantal genoteerde zware overtredingen in de kolom wedstrijdverloop met het aantal kruisjes in de kolom persoonlijke fouten.

Deze moeten aan elkaar gelijk zijn!

De secretaris vult na afloop van de wedstrijd de onderstaande punten op het wedstrijdformulier in:

- de uitslag van de wedstrijd en in het voordeel van welke ploeg
- het tijdstip waarop de wedstrijd eindigt

3.6 Tekens te gebruiken door de officials

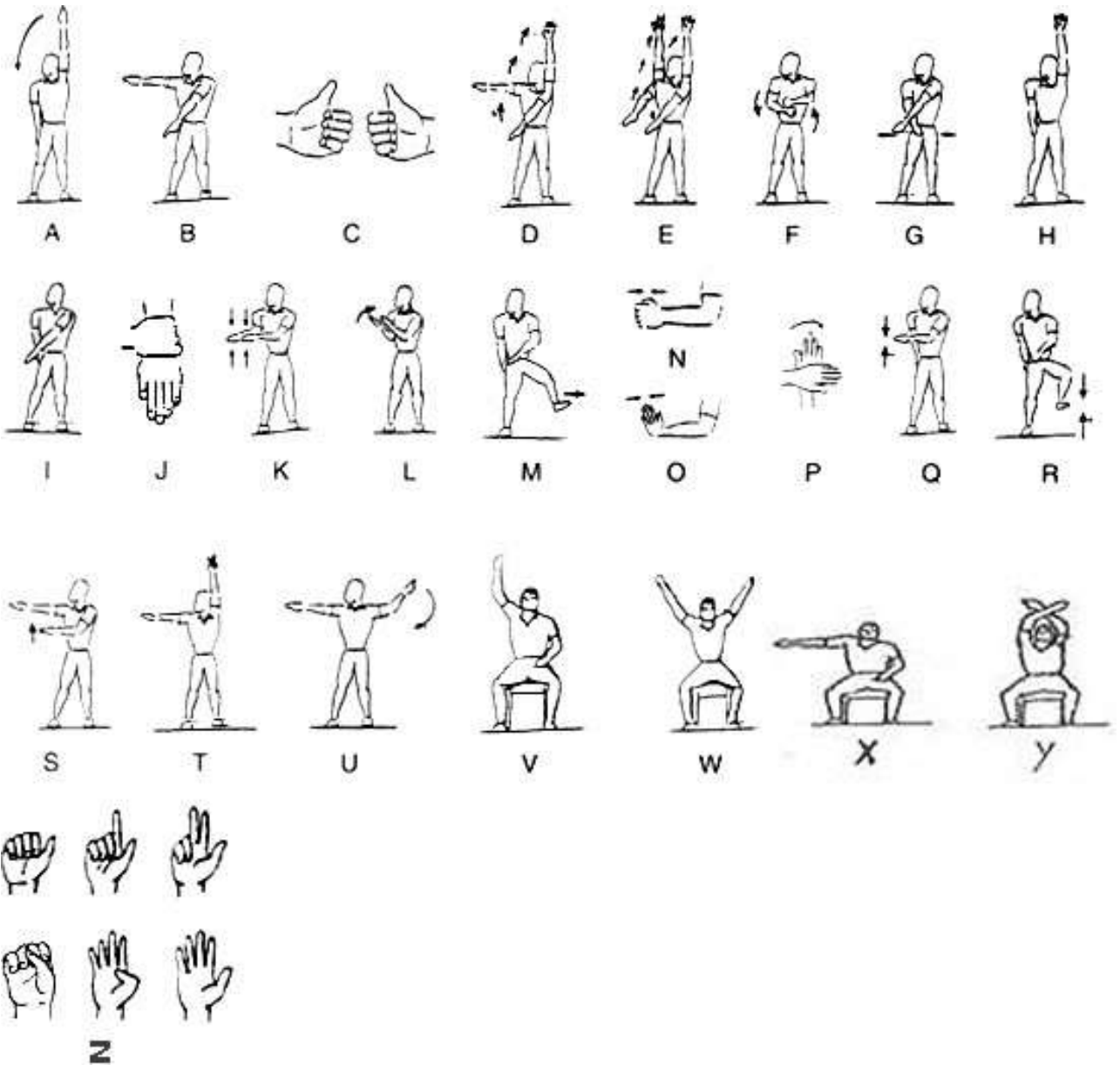
Gebaren van de scheidsrechter

- Fig. A De scheidsrechter beweegt zijn arm omlaag vanuit een verticale positie:
- 1) teken voor het begin van een speelperiode.
  - 2) teken voor het herbegin na een doelpunt
  - 3) teken voor het nemen van een strafworp
- Fig. B Door met een arm te wijzen in de richting van de aanval en met de andere arm het punt aan te wijzen van waar de bal in het spel gebracht moet worden, bij een vrije worp, hoekworp of doelworp.
- Fig. C Teken voor een neutrale inworp. De scheidsrechter wijst met zijn handen met beide duimen naar boven gericht de plaats aan waar de neutrale inworp is toegekend en vraagt om de bal.
- Fig. D Teken om de uitsluiting van een speler aan te geven, door naar de speler te wijzen en vervolgens de arm te bewegen in de richting van de speelveldbegrenzing, onmiddellijk gevolgd door het aangeven van het mutsnummer van de uitgesloten speler zodanig dat dit zichtbaar is voor zowel de spelers in het speelveld als voor de jurytafel.
- Fig. E Teken voor het gelijktijdig uitsluiten van twee spelers. De scheidsrechter zal met beide handen naar de twee spelers wijzen, en aangeven overeenkomstig Figuur D dat ze uitgesloten zijn en vervolgens de mutsnummers aangeven.
- Fig. F Teken om het uitsluiten van een speler voor wangedrag aan te geven. De scheidsrechter geeft de uitsluiting aan in overeenstemming met fig. D (of indien van toepassing fig. E). Hij draait zijn handen om de beurt in het rond, duidelijk zichtbaar voor de spelers in het veld en de jurytafel. Aanvullend toont hij de speler de rode kaart. De scheidsrechter geeft het mutsnummer van de uitgestuurde speler door aan de jurytafel.
- Fig. G Teken voor het uitsluiten van een speler met vervanging na 4 minuten. De scheidsrechter geeft het teken voor de uitsluiting overeenkomstig Figuur D (of Figuur E indien van toepassing) en kruist vervolgens zijn armen op zodanige wijze dat dit zichtbaar is voor zowel de spelers in het speelveld als voor de jurytafel. Aanvullend toont hij de speler de rode kaart. De scheidsrechter geeft het mutsnummer van de uitgestuurde speler door aan de jurytafel.
- Fig. H Teken voor het toekennen van een strafworp. De scheidsrechter brengt zijn arm met vijf opgestoken vingers omhoog. Daarna geeft hij de jurytafel het mutsnummer door van de verdedigende speler tegen wie de strafworp is toegekend.
- Fig. I De scheidsrechter zal een doelpunt aangeven met een fluitsignaal gevolgd door het onmiddellijk wijzen naar het midden van het speelveld.
- Fig. J Teken om de uitsluitingsfout van het vasthouden van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een gebaar waarbij hij de pols van de ene hand met de andere hand vasthoudt.
- Fig. K Teken om de uitsluitingsfout van het onderduwen van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een neergaande beweging met beide handen beginnend vanuit een horizontale positie.
- Fig. L Teken om de uitsluitingsfout van het naar zich toe trekken van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een terugtrekkende beweging waarbij hij beide handen verticaal gestrekt naar zijn lichaam toe beweegt.
- Fig. M Teken om de uitsluitingsfout van het trappen van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt met één voet een trappende beweging terwijl hij op de andere voet blijft staan

- Fig. N Teken om de uitsluitingsfout van het slaan van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een slaande beweging met de gesloten vuist, beginnend vanuit een horizontale positie.
- Fig. O Teken om de gewone fout van het wegduwen of zich afzetten van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt met zijn arm een van zijn lichaam afduwende beweging beginnend vanuit een horizontale positie.
- Fig. P Teken om de gewone fout van het hinderen of zwemmen over een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een kruisend gebaar waarbij de ene hand de andere horizontaal kruist.
- Fig. Q Teken om de gewone fout van het volledig onder water duwen van de bal aan te geven. De scheidsrechter maakt een neerwaartse beweging met zijn hand, beginnend vanuit een horizontale positie.
- Fig. R Teken om de gewone fout van het staan op de bodem aan te geven. De scheidsrechter beweegt één voet omhoog en omlaag.
- Fig. S Teken om de gewone fout van het onnodig tijd verspillen bij het nemen van een vrije worp, doelworp of hoekworp aan te geven. De scheidsrechter beweegt zijn hand op een zichtbare manier een of twee keer op en neer, de handpalm naar boven gericht.
- Fig. T Teken om een overtreding van de 2-meterregel aan te geven. De scheidsrechter geeft het nummer twee aan, door de wijs- en de middelvinger omhoog te steken met de arm verticaal gestrekt.
- Fig. U Teken om de gewone fout van tijdverspilling of het aflopen van de 30-secondenklok aan te geven. De scheidsrechter maakt met zijn hand twee of drie keer een cirkelgebaar.
- Fig. V Teken van een grensrechter voorafgaand aan het begin van een spelperiode d.m.v.-het heffen van één arm in verticale positie. *(Niet van toepassing in de Nederlandse competitie)*
- Fig. W Teken van een grensrechter om een onjuiste (her)start of een verkeerd terugkomend uitgesloten speler aan te geven, d.m.v. het heffen van beide armen in verticale positie. *(Niet van toepassing in de Nederlandse competitie)*
- Fig. X Het teken van de grensrechter om een doelworp/hoekworp aan te geven, d.m.v. het horizontaal wijzen van de arm in aanvallende richting. *(Niet van toepassing in de Nederlandse competitie)*
- Fig. Y Het teken van de grensrechter om een doelpunt aan te geven, d.m.v. het heffen en kruisen van beide armen. *(Niet van toepassing in de Nederlandse competitie)*
- Fig. Z Tekens ter aanduiding van het mutsnummer van een speler. Om beter met de spelers en de secretaris te communiceren worden in voorkomende gevallen beide handen gebruikt, wanneer het nummer hoger dan vijf is. Eén hand toont dan vijf vingers en samen met de andere hand wordt het aantal extra vingers getoond, waardoor dan de som van het mutsnummer van de speler wordt gevormd. Voor het nummer tien wordt een gesloten vuist getoond. Indien het nummer hoger is dan tien, dan toont één hand de gesloten vuist en de andere hand het aanvullende aantal vingers om het juiste nummer van de speler vol te maken.

(KNZB -opmerking: Het wordt als niet ontvankelijk beschouwd om een protest in te dienen tegen het onduidelijk of onjuist aangeven van de tekens en gebaren als opgenomen in bovenstaand artikel.)

<h1 style="margin: 0;">4</h1>	<h1 style="margin: 0;">Spelsituaties</h1>
-------------------------------	---

4.1 De Time-out

- Elke ploeg mag gedurende de wedstrijd twee time-outs aanvragen. Indien er sprake is van een verlenging hebben de ploegen recht op een extra time-out, plus de tijdens de reguliere wedstrijd niet gebruikte time-outs. De derde time-out mag uitsluitend in de verlenging worden aangevraagd.
- De duur van een time-out is één minuut.
- Een time-out kan op elk moment worden aangevraagd, ook na een doelpunt, door de coach van de balbezittende ploeg door het roepen van time-out en het met zijn handen maken van een T-gebaar. Als een time-out wordt aangevraagd, stoppen de scheidsrechters of de secretarissen de wedstrijd door middel van een fluitsignaal en de spelers moeten zo snel mogelijk terugkeren naar hun speelhelte.
  - De jury dient na 45 seconden drie maal te fluiten, zodat de spelers hun positie kunnen innemen.
  - De jury geeft na 60 seconden een hard en lang fluitsignaal i.v.m. einde Time-out.

(zie voor toepassing van de *time-out het competitiereglement van de desbetreffende competitie*).

[Opmerking; Tijdens de time-out moeten beide ploegen op hun eigen helft van het speelveld blijven om aanwijzingen van de coach te ontvangen: ploegen mogen hun posities pas weer innemen na het verstrijken van 45 seconden op aangeven van de jurytafel.]

- Op een fluitsignaal van de scheidsrechter wordt het spel hervat door de ploeg die in balbezit is met het nemen van de vrije worp op de middellijn of daarachter, behalve:
  - Als er voor het nemen van een strafworp of een hoekworp een time out wordt aangevraagd, dan blijft die worp staan om nog genomen te worden.
  - Na de time-out bij een doelpunt wordt er als volgt begonnen
Beide ploegen nemen hun posities in zoals bij de andere time-out situaties, niet zijnde een strafworp of hoekworp!

[Opmerking: De 30-secondenklok loopt door, voor de resterende tijd van de 30-seconden, vanaf het herbegin na de time-out.]

- Als de coach van de ploeg, die in balbezit is, een time-out meer aanvraagt dan waarop hij recht heeft, wordt het spel stilgelegd. Het spel wordt daarna met het nemen van een vrije bal op de middenlijn door een speler van de tegenpartij hervat.
{Noot: Deze onterecht aangevraagde time-out wordt niet gegeven, maar wel als time-out op het wedstrijdformulier vermeldt}.
- Als de coach van de ploeg, die niet in balbezit is, een time-out aanvraagt, wordt het spel stilgelegd en een strafworp aan de tegenpartij toegekend.
{Noot: Deze onterecht aangevraagde time-out wordt niet gegeven, maar wel als time-out op het wedstrijdformulier vermeldt}.

4.2 De 30-seconden regel

Bij het ontbreken van elektronische tijdapparatuur dient de tijdwaarnemer 30-seconden regeling in het bezit te zijn van:

een waterpoloklok (tafelmodel)

een scherp klinkende fluit, waarbij fluit afwijkt van scheidsrechter

De tijdwaarnemer 30-seconden regeling moet ervan overtuigd zijn, dat de klok is opgewonden, of dat er goed werkende batterijen in zitten.

De tijdwaarnemer 30-seconden regeling neemt plaats achter de jurytafel.

De tijdwaarnemer 30-seconden regeling start de klok bij het begin of herbegin zodra een speler de bal aanraakt.

Bij elk fluitsignaal van de scheidsrechter zet de tijdwaarnemer 30-seconden de klok stil. De tijdwaarnemer start de klok opnieuw zodra de bal weer in het spel wordt gebracht.

De tijdwaarnemer 30-seconden regeling fluit driemaal kort en krachtig wanneer dezelfde ploeg 30 seconden achtereenvolgend in balbezit is zonder dat er een doelpoging of een zware overtreding is gemaakt.

*De klok wordt stilgezet, gaat **NIET TERUG** op 0 / 30-sec:*

- Bij een fluitsignaal van de scheidsrechter voor een gewone overtreding gemaakt door de ploeg die niet in balbezit is. Bij het weer in het spel brengen van de bal wordt de klok weer op gang gebracht.
- Bij een onderbreking van het spel door de scheidsrechter voor het vervangen van een geblesseerde speler.
- Bij een onderbreking van het spel door de scheidsrechter en/of de secretaris bij een time-out.

De klok wordt stilgezet, gaat terug op 0 / 30-sec:

- Bij een doelworp
- Bij een hoekworp
- Bij een schot op doel
- Bij elke zware overtreding: **U20, U20/S, S, UMV, UMV4, S/UMV**
- Bij een neutrale inworp (bijv. als de bal tegen een object komt)
- Als de bal in **bezit** komt van de tegenpartij (de speler is daadwerkelijk in bal bezit als hij de bal onder controle heeft)
- Bij het begin en herbegin van een periode
- Als de bal over de zijlijn gaat en de vrije worp naar de tegenpartij partij gaat
- Na elk doelpunt

Toelichting bij een schot op doel:

*Bij een schot op doel dat door de doelpaal, doellat, de keeper of een verdedigende speler wordt gekeerd, wordt de klok op 0 / 30-seconden gezet; op het moment dat een speler van een ploeg na deze schotpoging in balbezit komt, moet de klok **weer** op 0 / 30-seconden worden gezet.*

Wanneer bij het einde van de 30 seconden de bal onderweg is naar het doel, moet door de scheidsrechter het resultaat van het schot worden afgewacht. Wordt er gescoord, dan telt het doelpunt. Gaat de bal naast of wordt de bal gestopt, gaat de bal over naar de verdedigende partij.

4.3 Terugkomen na een strafperiode

Het vak tussen het merkteken en de hoek van het speelveld vanwaar een gestrafte speler of zijn vervanger, na toestemming van de scheidsrechter of de jurytafel weer aan het spel mag deelnemen, heet het **terugkomvak**. Het terugkomvak bevindt zich altijd tegenover de jurytafel.

De wisseling van een gestrafte speler en zijn vervanger vindt plaats in het terugkomvak.

De uitgesloten speler begeeft zich naar het terugkomvak bij zijn eigen doellijn zonder het water te verlaten. Een uitgesloten speler die het water verlaat (anders dan aansluitend op het in het speelveld komen van een vervanger) maakt zich schuldig aan een overtreding overeenkomstig WP 21.2 / 21.10 (gebrek aan eerbied).

[Opmerkingen: een uitgesloten speler (met inbegrip van elke speler die volgens de spelregels voor de verdere duur van de wedstrijd is uitgesloten) blijft in het water en begeeft zich (wat ook het zwemmen onder water mag inhouden) naar het terugkomvak bij zijn eigen doellijn zonder zich met het spel te bemoeien. Hij mag vanuit het speelveld naar elk punt op de doellijn zwemmen en mag achter het doel langs naar het terugkomvak zwemmen bij zijn eigen doellijn onder het voorbehoud dat hij daarbij niet de opstelling van het doel verandert.

Bij het bereiken van het terugkomvak, moet de uitgesloten speler zichtbaar boven water komen voordat hij (of een vervanger) toestemming krijgt om weer in het speelveld te komen overeenkomstig de spelregels. Het is echter niet noodzakelijk dat de uitgesloten speler in het terugkomvak blijft afwachten tot de beoogde vervanger is gearriveerd].

Het is een speler of vervanger die voor 20 seconden is uitgesloten (U20 / U20V), toegestaan om weer in het speelveld te komen, zodra zich het eerste van de volgende voorvallen voordoet:

- (a) als er 20 seconden werkelijk spel verstreken is, op welk moment de secretaris de vlag met de kleur van de uitgesloten speler opsteekt mits de uitgesloten speler overeenkomstig de spelregels zijn terugkomvak heeft bereikt;
{Noot: Als er nog een speler uitgesloten is bij het einde van een spelperiode, moeten de scheidsrechter en de jurytafel goed weten welke ploeg voor de rustperiode in balbezit was.}
- (b) als er een doelpunt is gemaakt;
- (c) als de ploeg van de uitgesloten speler gedurende werkelijk spel balbezit herkrijgt (wat betekent controle hebben over de bal), op welk moment de scheidsrechter die de verdedigende situatie beoordeelt het weer in het speelveld mogen komen zal aangeven door met de hand het terugkomteken te geven, de jury zal geen terugkomteken geven tenzij de 20 seconden voorbij zijn en de gestrafte speler of vervanger nog in het terugkomvak ligt.;

Toelichting:

- (a) *als het team van de uitgesloten speler een vrije worp of doelworp wordt toegekend, is het teken bij de toekenning van de worp te beschouwen als het terugkomsignaal, mits de uitgesloten speler het terugkomvak overeenkomstig de regels heeft bereikt.*
- (b) *Het is de uitgesloten speler of vervanger toegestaan om weer in het speelveld te komen vanuit het terugkomvak bij zijn eigen doellijn, onder het voorbehoud dat:*
  - *hij een teken heeft gekregen van de secretaris of een scheidsrechter;*
  - *hij niet springt van of zich afzet tegen de kant van het zwembad of het speelveld;*
  - *hij de opstelling van het doel niet verandert;*
- (c) *het is een vervanger niet toegestaan in het speelveld te komen in de plaats van een uitgesloten speler totdat deze speler het terugkomvak bij zijn eigen doellijn bereikt heeft.*

Nadat een doelpunt is gemaakt mag een uitgesloten speler of een vervanger vanaf elke willekeurige plaats weer in het speelveld komen.

Deze bepalingen zijn ook van toepassing bij het in het speelveld komen van een vervanger wanneer de uitgesloten speler zijn derde persoonlijke fout heeft gekregen of volgens de spelregels op een andere manier voor de verdere duur van de wedstrijd is uitgesloten.

[Opmerkingen: een vervanger krijgt geen terugkomteken van de scheidsrechter, noch een vlagsignaal van de secretaris voor het verstrijken van de 20 seconden uitsluitingsperiode totdat de uitgesloten speler het terugkomvak het dichtst bij zijn eigen doellijn bereikt heeft. Dit is ook van toepassing voor een vervanger die in de plaats komt van een speler die voor de verdere duur van de wedstrijd is uitgesloten. Indien de uitgesloten speler verzuimt om naar zijn terugkomvak te gaan, is het een vervanger niet toegestaan in het speelveld te komen, tenzij er een doelpunt wordt gemaakt of bij het einde van een spelperiode.

De hoofdverantwoordelijke voor het geven van het terugkomteken van het weer in het speelveld mogen komen van een uitgesloten speler of een vervanger is de scheidsrechter die de verdedigende situatie beoordeelt. Niettemin mag de scheidsrechter die de aanvalssituatie beoordeelt hierbij ook behulpzaam zijn. Zowel het teken van de ene als de andere scheidsrechter is geldig. Als een scheidsrechter een onjuist in het speelveld komen vermoedt, dan moet hij zich eerst zelf ervan vergewissen of de andere scheidsrechter niet een terugkomteken gegeven heeft, of de secretaris.

Voordat hij het terugkomteken geeft voor het weer in het speelveld mogen komen van een uitgesloten speler of een vervanger, moet de scheidsrechter die de verdedigende situatie beoordeelt een moment wachten voor het geval dat de scheidsrechter die de aanvallende situatie beoordeelt fluit om het balbezit terug te geven aan de tegenpartij.

Een speler die is Uitgesloten Met Vervanging (UMV4) mag pas vervangen worden, na 4 minuten werkelijk spel.

Het is de vervangende speler toegestaan om weer in het speelveld te komen vanuit het terugkomvak het dichtst bij zijn eigen doellijn, onder het voorbehoud dat:

- hij een teken heeft gekregen van de secretaris zodra de 4 minuten werkelijk spel voorbij zijn, op welk moment de secretaris: de gele vlag en de vlag met de kleur van de uitgesloten speler opsteekt.
- hij niet springt van of zich afzet tegen de kant van het zwembad of het speelveld;
- hij de opstelling van het doel niet verandert;

De hoofdverantwoordelijke voor het geven van het terugkomteken van het weer in het speelveld mogen komen van een vervanger voor de uitgesloten speler is de secretaris.

4.4 Wisseling van spelers

De coaches mogen gedurende de gehele wedstrijd spelers via het terugkomvak wisselen.

De wisselspeler ligt klaar in het terugkomvak en mag pas uit het vak zwemmen als de te wisselen speler zichtbaar boven water in het terugkomvak is aangekomen.

Controle op het correct wisselen gebeurt, net als in andere gevallen, door de scheidsrechters en de jurytafel. Indien dit niet correct gebeurt, dan moet de scheidsrechter affluiten of de secretaris die tevens de rode vlag opsteekt.

Na een doelpunt als mede tijdens de time-out mogen er ook spelers worden gewisseld. Deze wisseling behoeft dan niet meer via het terugkomvak te geschieden.

4.5 Ongerechtigde speler

Er is sprake van een ongerechtigde speler in de volgende gevallen:

- Speler die niet op het wedstrijdformulier is vermeld
- 8^e speler {Noot: als deze tijdens werkelijk spel gaat deelnemen of deelneemt}
- Speler met UMV
- Speler met UMV4
- Speler met 3 persoonlijke fouten
- Speler die wegens ongeval, letsel of ziekte is vervangen.

Wanneer een ongerechte speler aan de wedstrijd deelneemt, moet de secretaris de scheidsrechter hierop attent maken middels het geven van herhaalde fluitsignalen.

Vervolgens zal de secretaris de scheidsrechter de overtreding mededelen.

4.6 Wisseling van balbezit

1. Wisseling van balbezit komt niet automatisch voor bij het einde van een spelperiode.
Het hangt af van wie in balbezit komt bij het opzwemmen van de volgende spelperiode.
2. Door het veroveren van de bal door de tegenpartij, zonder daarbij een overtreding te begaan.
{*Er is sprake van wisseling van balbezit als de tegenpartij de bal onder controle heeft.*
Wanneer dit niet het geval is, zal de gestrafte speler of zijn vervanger nog uitgesloten blijven }
3. Na toekenning van een overtreding aan de balbezittende ploeg, hierbij gaat de bal over naar de tegenpartij.
4. Na toekenning van een doelpunt.
5. Wanneer het eindsignaal van een periode klinkt, moet door de scheidsrechter het resultaat van het schot worden afgewacht. Wordt er gescoord, dan telt het doelpunt. Gaat de bal naast (al dan niet via een verdedigende speler, met uitzondering van de doelman), is er sprake van een achterbal. In deze situatie wordt er na de pauze gestart met 7 tegen 7 spelers, en vindt er dan geen wisseling van bal plaats.

5	Het wedstrijdformulier
----------	-------------------------------

5.1 Een overzicht

Het wedstrijdformulier - bijgaand

De thuis spelende vereniging zorgt voor een wedstrijdformulier. De ploegen (aanvoerders/coaches) zijn verantwoordelijk, dat de volgende gegevens op het wedstrijdformulier worden ingevuld:

- Namen en startnummers van de spelers / speelsters.
- Mutsnummer van de aanvoerder
- Namen van de coach en ass. coach

Elke ploeg is zelf verantwoordelijk voor de juistheid van de ingevulde gegevens.

De jury zorgt voor aanvang van de wedstrijd, voor het invullen van de kop van het formulier (zie 3.5).

5.1.1 Het wedstrijdformulier

WATERPOLO-COMPETITIE WEDSTRIJDFORMULIER					WEDSTRIJDVERLOOP				Verklaring afkortingen						
Bond	Thuisploeg:			Bezoekende ploeg:			TUJDSTIP	ACTIE	B/W & NR	STAND	W = Wit	B = Blauw			
	District	Datum:		Zwembad:						D = Doelpunt	S = Strafworp				
		Kring	Plaats:						T = Time out	L = Letsel					
Beker	Nummer:		Tijd (volgens rooster):							U20 = Uitsluiting voor 20 sec.					
Toernooi	Klasse:	Aanvangstijd(werkelijk):			Eindtijd:							U20/S = Uitsl. 20 sec. + str. worp			
Reden afwijking aanvangstijd wedstrijd:															
Officials		Reg. Nr	Geen leg.		Voorletters en Achternaam										
1e Secretaris															
2e Secretaris															
Tijd opnemer															
Tijd opnemer 30 -sec.															
Scheidsrechter(s):															
Time out	Thuisploeg:				Kleur:										
	Geen Leg.		Startnummer		Voorletters & achternaam		Gesp. Nr.		Pers. fouten						
									1 2 3						
Time out verlenging	Time out verlenging					1									
						2									
						3									
						4									
						5									
						6									
						7									
						8									
						9									
						10									
						11									
						12									
						13									
Aanv. (nr):	Coach:		Geel	Rood	Rapp	Ass. Coach:			Rood	Rapp					
Time out	Bezoekende ploeg:				Kleur:										
	Geen Leg.		Startnummer		Voorletters & achternaam		Gesp. Nr.		Pers. fouten						
									1 2 3						
Time out verlenging	Time out verlenging					1									
						2									
						3									
						4									
						5									
						6									
						7									
						8									
						9									
						10									
						11									
						12									
						13									
Aanv. (nr):	Coach:		Geel	Rood	Rapp	Ass. Coach:			Rood	Rapp					
Spelers uitgevallen door ongeval of ziekte:					Verklaring: door afwezigheid van bev. scheidsrechter(s)										
Kleur: nr: Wegens:		Kleur: nr: Wegens:			verklaren aanvoeders akkoord te gaan met de leiding van										
Opmerkingen:					en				Akkoord aanvoeders (voor de wedstrijd) paraferen						
					en										
Eindsuitslag:		—		In het voordeel van:											
Handt. aanv./coach Thuisploeg:		Handt. aanv./coach Bezoekende ploeg:		Handtekening Scheidsrechter:		Handtekening Scheidsrechter:									
									Protest: Ja / Nee						
									Staken: Ja / Nee						
									Ontv. SR: Goed / Slecht						
									Extra formulier: Ja / Nee						

5.2 Notities op het wedstrijdformulier

Doelpunt

Bij een doelpunt wordt op het wedstrijdformulier genoteerd:

- Het tijdstip waarop het gebeurde
- De afkorting van een doelpunt = **D**
- De Mutsenkleur en het nummer van de speler die scoorde
- De stand die bij het maken van het doelpunt ontstaat

Als er een doelpunt wordt gemaakt na het einde van een spelperiode moet de officiële eindtijd van de periode worden genoteerd.

Als een doelpunt wordt gemaakt uit een strafworp moet het doelpunt worden genoteerd met het tijdstip waarop het doelpunt is gescoord, ook al is dit hetzelfde tijdstip waarop de strafworp werd toegekend. (meestal is het tijdstip van scoren 1-sec. later)

Als een speler een doelpunt maakt in eigen doel moet de Mutsenkleur en het nummer van die speler worden genoteerd. In het gedeelte "opmerkingen" op het wedstrijdformulier moet "bal in eigen doel" worden genoteerd.

Letsel, ongeval of ziekte

Bij uitval door **letsel, ongeval of ziekte** wordt dit op het wedstrijdformulier genoteerd:

Het tijdstip waarop het gebeurde

De afkorting van letsel = **L**

De Mutsenkleur en het nummer van de speler die het betreft

Bij letsel mag **geen** stand worden ingevuld.

In de kolom persoonlijke fouten moet een horizontale streep worden geplaatst door alle lege vakjes.

_____ (Er worden geen kruisjes geplaatst)

In het gedeelte "spelers uitgevallen door ongeval of ziekte" moet de Mutsenkleur, het nummer en een korte omschrijving van het letsel worden genoteerd.

De scheidsrechter kan een speler toestemming geven voor de behandeling van een blessure gedurende maximaal **drie** minuten.

De scheidsrechter zal dit in een dergelijk geval kenbaar maken aan de jurytafel.

Dit geldt niet voor spelers met een bloedende wond. Zij moeten direct worden vervangen en zijn, zodra het bloeden bij de gewonde speler geheel is gestelpt, weer gerechtigd om als vervanger aan het spel deel te nemen. In geval van een bloedende wond wordt er niets op het wedstrijdformulier ingevuld.

Wisselen van Mutsnummer

Het wisselen van Mutsnummer tussen twee spelers is alleen toegestaan met toestemming van de scheidsrechter.

Op het wedstrijdformulier wordt dit genoteerd door achter het oorspronkelijke Mutsnummer een schuine streep te plaatsen en het nieuwe Mutsnummer daar achter te vermelden.

Voorbeeld : **speler W6 en W1 wisselen van Mutsen**

Notatie :

1/6
6/1

Afloop van een spelperiode

Na afloop van de 1e spelperiode moet op het wedstrijdformulier **1 regel** worden overgeslagen.

In de daarop volgende regel moet worden begonnen met de 2e spelperiode.

Evenzo moet na afloop van de 2e en 3e periode **1 regel** worden overgeslagen.

Als er gedurende de 1e periode geen notaties op het wedstrijdformulier plaatsvinden, moet er toch een regel worden overgeslagen. Dit geldt ook voor de 2e en 3e periode.

In het geval dat in de 2e periode ook geen notaties plaatsvinden moet dus na de 1e periode twee regels worden overgeslagen voordat met de notaties van de 3e periode kan worden begonnen.

Persoonlijke fouten

De volgende persoonlijke fouten komen voor:

- U20** - Uitsluiting voor 20 seconden
- U20/S** - Uitsluiting voor 20 seconden + strafworp
- S** - Strafworp
- UMV** - Uitsluiting voor de duur met vervanging na 20 seconden
- UMV4** - Uitsluiting voor de duur met vervanging na 4 minuten (ook als er tussentijds een doelpunt wordt gemaakt) + strafworp voor de tegenpartij
- S/UMV** - Strafworp met uitsluiting voor de duur met vervanging

Toelichting persoonlijke fouten:

- U20** - Onjuist terugkomen van een gestrafte speler of vervanger waarvan de ploeg in balbezit is, of een speler waarvoor de scheidsrechter de overtreder een uitsluiting geeft voor 20-seconden.
- U20/S** - Onjuist of te vroeg terugkomen van een gestrafte speler of vervanger, waarvan de ploeg **niet** in balbezit is. De speler of vervanger zal worden uitgesloten voor 20-seconden en een strafworp zal aan de tegenpartij worden toegekend. (Indien een gestrafte speler of vervanger te vroeg terugkomt, zal de tijd welke hij/zij te vroeg terugkomt, niet worden bijgeteld bij de nieuwe straf. De 20-seconden gaan opnieuw in op het moment van de overtrekking)
Het is een speler of vervanger die voor 20 seconden is uitgesloten, toegestaan om weer in het speelveld te komen, conform de spelregels zoals verwoord in dit cursusboek:
- UMV** - Het tonen van gebrek aan eerbied; gehoorzaamheid weigeren, grof taalgebruik en het in diskrediet brengen van het waterpolospel, ook tijdens rust time-out en doodspel
- UMV4** - Grof optreden; de betrokken speler is uitgesloten voor de duur van de wedstrijd, met vervanging na 4 minuten (gele vlag).
Tevens zal er aan de tegenpartij een strafworp worden toegekend.
- S/UMV** - Het meespelen van een ongerechtigde speler

3e Persoonlijke fout

Bij elke 3e persoonlijke fout die ontstaat uit een **U20** moet de secretaris de rode vlag opsteken. Wanneer een 3e persoonlijke fout ontstaat als gevolg van het toekennen van een **S** moet de secretaris onmiddellijk de rode vlag opsteken en herhaalde fluitsignalen geven en hiermee doorgaan tot de scheidsrechter dit opmerkt. De gestrafte speler moet eerst worden gewisseld voordat de strafworp kan worden genomen.

4e Persoonlijke fout

Indien een speler zijn 3e persoonlijke fout heeft opgelopen en hij begaat nog een aanvullende zware fout dan moet dit eveneens op het wedstrijdformulier worden genoteerd met een vierde kruisje naast de kolom persoonlijke fouten.

Persoonlijke (zware) fouten U20, U20/S en S

Bij elke "zware" fout U20, U20/S en S wordt op het wedstrijdformulier genoteerd:

- het tijdstip waarop het gebeurde
- de afkorting van de overtrekking
- de Mutsenkleur en het nummer van de speler die het betreft
- één kruisje in de kolom "persoonlijke fout" achter de naam van de gestrafte speler **[X]**

Persoonlijke (zware) fouten UMV en UMV4 en S/UMV

Bij elke "zware" fout UMV, UMV4 en S/UMV wordt op het wedstrijdformulier genoteerd:

- het tijdstip waarop het gebeurde
- de afkorting van de overtrekking
- de Mutsenkleur en het nummer van de speler die het betreft
- één kruisje in de kolom "persoonlijke fout" en in de overige lege kolommen een horizontale streep **IXI** _____

Bij een " zware fout, time-out of letsel " mag **geen stand** worden ingevuld in de kolom wedstrijdverloop.

Het vakje in de betreffende kolom op het wedstrijdformulier moet worden opengelaten.

Als een scheidsrechter **twee spelers op hetzelfde tijdstip** heeft uitgestuurd dan moet dit voor elke speler afzonderlijk op het wedstrijdformulier worden genoteerd.

Dus elke zware overtreding op een aparte regel.

Gewone fouten

Als een scheidsrechter fluit voor gewone overtredingen wordt er op het wedstrijdformulier **niets** genoteerd.

Time-outs

Als een scheidsrechter en/of secretaris fluit voor een time-out wordt er op het wedstrijdformulier genoteerd:

een kruisje in de kolom Time-out bij de aanvragende ploeg

In kolom wedstrijdverloop:

- het tijdstip waarop de Time-out werd aangevraagd
- de afkorting van een Time-out = **T**
- de kleur van de mutsen van de aanvragende ploeg

En Tenslotte

- W -functionarissen dienen tijdens de wedstrijden alleen de taken uit te voeren die in dit cursusboek zijn weergegeven.
- Het geven van aanwijzingen of het coachen van een team is achter de jurytafel niet toegestaan.
- Men dient zich als W-official neutraal op te stellen. De scheidsrechter heeft het recht
- W-officials die zich niet aan deze regel houden, te vervangen.
- Als er iets mis gaat, bijv. kapotte klok, vergeten de 30-seconden terug te zetten, dan fluiten als jurytafel.
- Het is de bezoekende ploeg toegestaan, iemand bij de jurytafel alleen vanaf het begin van de wedstrijd aan de jury toe te voegen. Deze functionaris/jury lid dient zich te kunnen legitimeren d.m.v. een geldig W -legitimatie bewijs.

***DIT CURSUSBOEK GOED BEWAREN EN
REGELMATIG DOORNEMEN, ZODAT
ONVOLKOMENHEDEN VERMEDEDEN WORDEN.***

5.3 Samenvatting tekens en notaties

Vlagsignalen:

- Rode vlag - 3e persoonlijke fout;
- Verkeerd of te vroeg terugkomen gestrafte speler, of vervanger
- Witte vlag - gestrafte speler van wit mag terugkomen na verstrijken 20 sec. straftijd
- Blauwe vlag - gestrafte speler van blauw mag terugkomen na verstrijken 20 sec. straftijd
- Gele vlag - in combinatie met witte of blauwe vlag
- vervanger van gestrafte speler van wit of blauw mag terugkomen na verstrijken 4 minuten werkelijke straftijd

Geluidssignalen:

- Fluitsignaal voor 3e P indien deze wordt veroorzaakt door een strafworp
- Fluitsignaal voor verkeerd terugkomen;
- Fluitsignaal voor een ongerechtigde speler
- Fluitsignaal voor verkeerd wisselen
- Afwijkend signaal voor de 30-seconden regeling (dus geen enkel fluitsignaal)
- Fluitsignaal Time-out (begin, 45 sec en 60 sec)

Notaties op het wedstrijdformulier:

<i>Doelpunt</i>	-	<i>D</i>
	-	Tijdstip
	-	Kleur en mutsnummer
	-	Stand
<i>U-20</i>	-	<i>U20</i>
	-	Tijdstip
	-	Kleur en mutsnummer
	-	Kolom persoonlijke fouten één kruisje
<i>U-20/S</i>	-	<i>U20/S (Uitsluiting gecombineerd met strafworp)</i>
	-	Tijdstip
	-	Kleur en mutsnummer
	-	Kolom persoonlijke fouten één kruisje
<i>Strafworp</i>	-	<i>S</i>
	-	Tijdstip
	-	Kleur en mutsnummer
	-	Kolom persoonlijke fouten één kruisje
<i>Uitsluiting Met Vervanging</i>	-	<i>UMV</i>
	-	Tijdstip
	-	Kleur en mutsnummer
	-	Kolom persoonlijke fouten één kruisje met in de overige vak(jes) een streep
<i>Uitsluiting Zonder Vervanging (altijd met Strafworp) – vervanger na 4 min.</i>	-	<i>UMV4</i>
	-	Tijdstip
	-	Kleur en mutsnummer
	-	Kolom persoonlijke fouten één kruisje met in de overige vak(jes) een streep
<i>Strafworp en Uitsluiting Met Vervanging</i>	-	<i>S/UMV</i>
	-	Tijdstip
	-	Kleur en mutsnummer
	-	Kolom persoonlijke fouten één kruisje met in de overige vak(jes) een streep
<i>Letsel</i>	-	<i>L</i>
	-	Tijdstip
	-	Kleur en mutsnummer
	-	Kolom persoonlijke fouten een streep
	-	Aantekening maken in het vak, spelers uitgevallen door ongeval of letsel
<i>Time-out</i>	-	<i>T</i>
	-	Tijdstip
	-	Kleur van de aanvragende ploeg
	-	Kruisje in de kolom Time-outs.
<i>Wisselen van mutsen</i>		1/6 6/1

5.4 Toelichting op het voorbeeld ingevuld wedstrijdformulier

- A. 1e periode : 4.28 - S/UMV B 11
B 11 neemt als 8e speler deel aan het spel.
- B. 2e periode : 2.05 U20 - W 11
W 11 komt verkeerd terug terwijl zijn ploeg in bal bezit is. hij moet wederom voor 20 seconden het speelveld verlaten. Dit is zijn 3e persoonlijke fout.
Geen UMV noteren, zijn straf is U 20.
- C. 3e periode : 0.59 - UMV - B 2
B 2 maakt zich schuldig aan wangedrag,
gebrek aan eerbied voor de scheidsrechter.
- D. 3e periode : 2.54 - L - B 4
B 4 wordt vervangen wegens letsel (gescheurde wenkbrauw).
- E. 4e periode : 1.28 - UMV4 - W 10
W 10 slaat tegenstander boven water met vuist op het hoofd.
- F. 4e periode : 2.54 - S - B 5
B 5 bemoeit zich met het spel na uit het speelveld te zijn gezonden voor 3^e U20.
- G. 4e periode : 4.52 – U20/S - W 3
W 3 komt te vroeg terug terwijl zijn ploeg niet in balbezit is.

Bijzonderheden:

- Coach van Wit heeft 2 x een Time-out aangevraagd.
- Coach van Blauw heeft 1 x een Time-out aangevraagd.
- Coach van Wit heeft gele kaart gekregen voor commentaar op de scheidsrechter.
- Coach van Wit heeft rode kaart gekregen voor belediging van de scheidsrechter, die hierover een rapport zal opmaken.
- De spelers W1 en W8 wisselen in de 3^e periode van Mutsen.

5.5 Voorbeeld ingevuld wedstrijdformulier

WATERPOLO-COMPETITIE WEDSTRIJDFORMULIER										WEDSTRIJDVERLOOP				Verklaring afkortingen			
Thuisploeg: Walvissen		Bezoekende ploeg: Kikvorsch				TIJDS TIP	ACTIE	B/W & NR	STAND	W = Wit	B = Blauw	D = Doelpunt	S = Strafworp	Uitsluiting			
X	Bond	Datum: 28-04-2007	Zwembad: Waterland	Plaats: Utrecht		00.48	D	W7	1 - 0								
	District	Kring		Beker		00.59	S	W6									
	Nummer: 999	Tijd (volgens rooster): 20.00 uur		Toernooi		01.00	D	B5	1 - 1								
	Klasse: B.H3B	Aanvangstijd(werkelijk): 20.20 uur		Eindtijd: 21.05 uur		02.22	U20	W11									
Reden afwijking aanvangstijd wedstrijd: Bezoekende ploeg kwam te laat										02.29	U20	B3					
Officials		Reg. Nr	Geen leg.	Voorletters en Achternaam						02.58	U20	B3					
1e Secretaris	12.21.174			J.M. 't Weelen						04.24	D	W11	2 - 1				
2e Secretaris										04.28	S/UMV	B11	A				
Tijd opnemer		X		S. ter Klaas						04.29	D	W11	3 - 1				
Tijd opnemer 30 -sec.	12.21.175			K. Emstra						01.48	U20	W11					
Scheidsrechter(s):		P. Fluit			W. Harder						02.05	U20	W11	B			
Time out	Thuisploeg: Walvissen				Kleur: Wit						02.38	T	W				
	Geen Leg.	Startnummer	Voorletters & achternaam		Gesp.	Nr.	Pers. fouten			04.09	D	B9	3 - 2				
	☒	57-00379	B. Sorgdrager		X	1 / 8	X			04.49	U20	W2					
	☒	59-00533	W. Adolfsen		X	2	X			00.59	UMV	B2	C				
	☐	61-00039	H. Wegger		X	3	X	X		01.14	D	W6	4 - 2				
	Time out verlenging	☐	54-00133	T. Boren		X	4				02.54	L	B4	D			
		☐	60-00305	J. Krijgsman		X	5				03.34	S	W10				
		☐	59-00005	M. Rijsbergen		X	6	X	X		03.35	D	B9	4 - 3			
		☐	58-00141	J. Kibbelaar		X	7				04.21	U20	W1				
		☐	59-00197	R. Simons		X	8 / 1				04.34	D	B3	4 - 4			
		☐	60-00271	N. Meijer		X	9				00.11	U20	B5				
		☐	56-00413	M. Veenstra		X	10	X	X		00.11	U20	W6				
		☐	53-00577	C. Heijnen		X	11	X	X	X	00.13	T	B				
		☐	54-00275	C. Deelstra		X	12				00.29	U20	B9				
☐		55-00533	K. Dobbelsteen		X	13				01.04	U20	B5					
Anv. (nr): 7	Coach: W. de Jonge		Geel ☒	Rood ☒	Rapp ☒	Ass. Coach: P. Invaller				01.24	D	W3	5 - 4				
Time out	Bezoekende ploeg: Kikvorsch				Kleur: Blauw						01.28	UMV4	W10	E			
	Geen Leg.	Startnummer	Voorletters & achternaam		Gesp.	Nr.	Pers. fouten			01.29	D	B3	5 - 5				
	☒	51-00031	A. Fransen		X	1				02.10	T	W					
	☒	54-00061	C. Naber		X	2	X			02.48	S	B5	F				
	☐	55-00205	H. van Lith		X	3	X	X		02.55	D	W7	6 - 5				
	Time out verlenging	☐	56-00079	M. Aalbers		X	4				04.40	U20	W3				
		☐	57-00127	W. Schouten		X	5	X	X	X	04.52	U20/S	W3	G			
		☐	58-00095	W. van de Meent		X	6				04.53	D	B10	6 - 6			
		☐	58-00125	J. Peters		X	7										
		☐	56-00153	R. Jansen		X	8										
		☐	59-00339	P. van de Bosch		X	9	X									
		☐	63-00641	A. Jongeling		X	10										
		☐	64-00229	J. van der Sluis		X	11	X									
		☐	65-00229	W. van de Wit		X	12										
☐		66-00097	M. Korevaar		X	13											
Anv. (nr): 8	Coach: T. Bakker		Geel ☐	Rood ☐	Rapp ☐	Ass. Coach:											
Spelers uitgevallen door ongeval of ziekte:										Verklaring: door afwezigheid van bev. scheidsrechter(s)							
Kleur: B nr: 4 Wegens: Gescheurde wenkbrauw										Kleur: nr: Wegens							
Opmerkingen:										Akkoord aanvoerders (voor de wedstrijd) paraferen							
Einduitslag:										en							
Handt. aanv./coach Thuisploeg:										en							
Handt. aanv./coach Bezoekende ploeg:										en							
Handtekening Scheidsrechter:										en							
Handtekening Scheidsrechter:										en							
Protest: Nee										Staken: Nee							
Ontv. SR: Goed										Extra formulier: Nee							

6	De praktijk & de training voor het examen
----------	--

De cursus omvat een theorie en een praktijk gedeelte.

Na behandeling van de theorie komt nu de toepassing van de theorie aan de orde.

Tenslotte wordt uw kennis van de theorie en de praktische toepassing daarvan, getoetst in het examen. De praktische kennis wordt verder ontwikkeld aan de hand van een voorbeeldexamen en (eventueel) een proefexamen. De praktische uitwerking en het examen bestaan uit:

- Een examen met 20 meerkeuzevragen (*min. 16 vragen goed*)
- Een beschrijving van een wedstrijd, die moet worden vastgelegd in een wedstrijdformulier (*Geen fouten in de beschrijving van het wedstrijdverloop en de kruisjes*)
- Beantwoording van 10 z.g. open vragen (*min. 8 vragen goed*)

Zoals eerder aangegeven wordt behalve naar de prestatie, te toetsen in het examen, aandacht gevraagd voor de andere, niet zozeer inhoudelijke aspecten van de rol van de jury – W-official.

- <i>Presentie</i>	- aanwezigheid
- <i>Participatie</i>	- blijf geven van actieve deelname
- <i>Prestatie</i>	- blijf geven van voldoende kennis, adequate uitvoering en representatieve invulling van de rol/functie

De jury is immers het visitekaartje naar de scheidsrechter en de bezoekende ploegen en staat tijdens de wedstrijd centraal als het gaat om de bediening van de klok, het verwerken van de aanwijzingen van de scheidsrechter(s) en het geven van de verschillende signalen.

6.1 Huiswerk ter voorbereiding op het examen

- *10 oefen openvragen*
- *20 oefen meerkeuzevragen*
- *invullen wedstrijdformulier aan de hand van beschrijving wedstrijd LZ 1886 – Zijl/LGB*
- *invullen wedstrijdformulier aan de hand van beschrijving wedstrijd AZC – PSV*

6.1.1 Oefen open vragen

Geef bij onderstaande vragen korte en duidelijke antwoorden:

1. Wat zijn de taken van de secretaris bij een wedstrijd en wat dient hij in te vullen op het wedstrijdformulier:
  - Voor de wedstrijd?
  - Tijdens de wedstrijd?
  - Na de wedstrijd?
2. Noem alle noodzakelijke vlag- en fluitsignalen van de jurytafel.
3. Waar in het zwembad zitten de W- functionarissen en moeten zij bij elkaar zitten?
4. Noem minimaal 5 situaties waarin de 30 seconden weer van voren af aan begint.
5. Wat noteert de secretaris op het wedstrijdformulier als er een zware fout wordt gemaakt.
6. Speler Blauw 7 wordt eruit gestuurd voor 20-seconden.
  - Wat doet de secretaris?
  - Wat doet de tijdopnemer?
  - Wat doet de tijdopnemer 30-seconden regeling?
7. Speler Blauw 8 komt na 20 seconden terug maar zet af van de kant. Wat doet de jury tafel?
8. Na een doelpunt neemt de ploeg met de blauwe mutsen de bal weer in het spel.
  - Wanneer start(en) de tijdopnemer(s) de klok?
9. De bal wordt tegen een obstakel boven het water gegooid. De scheidsrechter geeft een neutrale inworp.
  - Wat doet de secretaris?
  - Wat doet de tijdopnemer?
  - Wat doet de tijdopnemer 30-seconden regeling?
10. Welke functionarissen moeten een "W" hebben?

Antwoord formulier – oefen open vragen

Antwoordformulier behorende bij oefen open vragen van de W -cursus	
<i>Geef korte en bondige antwoorden</i>	
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

6.1.2 Oefen gesloten vragen – in meerkeuze vragen

1. Wat dient de secretaris in de kolom "wedstrijdverloop" te vermelden voor een zware overtreding, U 20, indien hij ontdekt dat het de 3e persoonlijke fout is?
  - a U20
  - b U MV
  - c U MV4

2. Speler "blauw 6" wordt voor 20 sec. uit het water verwezen op 3.13 min. Het spel wordt hervat en op weg naar het terugkomvak vangt deze speler (B6) op 3.16 min. de bal en geeft deze aan de scheidsrechter. Deze geeft daarop een strafworp aan wit.
Wat noteert de secretaris bij wedstrijdverloop?
  - a 3.13 U MV B6
  - b 3.13 U20 B6 en 3.16 S B6
  - c 3.13 U20 B6 en 3.16 U20 B6

3. De scheidsrechter heeft het recht om functionarissen te vervangen. Welke functionarissen zijn dat?
  - a Secretaris en tijdwaarnemers
  - b Secretaris en collega scheidsrechter
  - c Collega scheidsrechter

4. De (speel)tijdopnemer stopt de klok bij:
  - a Iedere onderbreking door de scheidsrechter(s) aangegeven en einde speeltijd
  - b Iedere doel/ hoek/ strafworp door de scheidsrechter(s) aangegeven
  - c Iedere overtreding die hijzelf constateert tijdens het spel

5. Een speler van de balbezittende ploeg maakt tijdens het spel een gewone overtreding.
Noteert u iets bij het wedstrijdverloop?
  - a Ja, tijdstip van overtreding; kleur en mutsnummer
  - b Nee, ondanks dat er sprake is van een overtreding
  - c Ja, tijdstip van overtreding; U20; kleur en mutsnummer

6. Tijdens de 2^e periode van een wedstrijd vraagt de coach van de balbezittende ploeg een time-out aan door te roepen "time-out" en maakt met zijn handen een "T-gebaar"
  - a De "time-out" kan alleen worden aangevraagd bij de scheidsrechter
  - b De "time-out" kan alleen worden aangevraagd bij de secretaris
  - c De "time-out" kan bij zowel de scheidsrechter als de secretaris worden aangevraagd

7. Het op onjuiste wijze of te vroeg terugkeren van een speler of vervanger na een straf tijd:
  - a Is een zware overtreding, maar hoeft niet genoteerd te worden
  - b Is een gewone overtreding en hoeft u niet te noteren
  - c Is een zware overtreding en moet u als zodanig noteren

8. De tijd van de "time-out" is 1 minuut, na 45 seconden en 1 minuut klinkt er een fluitsignaal:
  - a De tijden worden bijgehouden door de scheidsrechter
  - b De tijden worden bijgehouden door de jurytafel die ook de signalen geven
  - c De tijden dienen te worden bijgehouden door de ploeg die de "time-out" heeft aangevraagd

9. De laatste minuut wordt aangegeven:
  - a Door een signaal afgesproken met de scheidsrechter(s) en de aanvoerder
  - b Door korte fluitsignalen
  - c Door het opsteken van de rode vlag

10. Als een speler na een straf tijd weer aan het spel mag deelnemen:
  - a Steekt u de vlag op met de kleur van de muts van de speler
  - b Steekt u de rode vlag op
  - c Geeft daarbij een kort fluitsignaal

11. Blauw is in balbezit. Een speler van Blauw komt met kramp in zijn been naar de kant. Na 3 minuten laat de coach een vervanger deelnemen aan het spel, omdat de speler met kramp teveel pijn heeft.
- a De tijdopnemer 30-seconden start de 30-seconden klok op 0/30-seconden, nadat de bal de hand van een witte speler heeft verlaten.
  - b De tijdopnemer 30-seconden start de 30-seconden klok op 0/30-seconden, nadat de bal de hand van een blauwe speler heeft verlaten.
  - c De tijdopnemer 30-seconden start de 30-seconden klok op het tijdstip waarop de scheidsrechter heeft afgefloten voor letselbehandeling nadat blauw de vrije bal heeft genomen.
12. Als een speler 2 x 20 seconden uit het water is gezonden en nog een strafworp tegen krijgt:
- a Steekt u de rode vlag op
  - b Steekt u de vlag op met de kleur van de muts van de speler en geeft u korte herhaalde fluitsignalen
  - c Steekt u de rode vlag op, u geeft korte herhaalde fluitsignalen
13. Een speler wordt voor 20 seconden uit het water gezonden. U noteert bij het wedstrijdverloop:
- a Tijdstip van overtreding; U20
  - b Tijdstip van overtreding; U20; kleur en mutsnummer
  - c Tijdstip dat de speler terug mag komen; mutsnummer.
14. Tijdens de tweede periode van een wedstrijd staat de scheidsrechter toe dat een speler wegens letsel, geen bloed, vervangen wordt. Na een doelpunt in de vierde periode wordt via een wissel de speler, die wegens dit letsel vervangen was, opnieuw door de coach ingezet. Moet de secretaris iets doen?
- a Ja, de secretaris maakt middels herhaalde fluitsignalen de scheidsrechter hierop attent
  - b Nee, de secretaris onderneemt geen actie
  - c Ja, de secretaris maakt, middels het heffen van de rode vlag, en het geven van fluitsignalen, de scheidsrechter hierop attent
15. Een speler van de "witte" ploeg mag na 20 seconden uitsluiting weer aan het spel gaan deelnemen. Bij de wedstrijd wordt gebruik gemaakt van elektronische apparatuur, waarop ook de straf tijd wordt vermeld.
- a De secretaris geeft toestemming door het heffen van de witte vlag
  - b De speler mag weer deelnemen zodra de apparatuur aangeeft dat de straf tijd om is
  - c De secretaris geeft toestemming door een teken met de hand te geven
16. Als een speler te vroeg in het spel terugkomt terwijl de eigen ploeg niet in balbezit is:
- a Gaat hij er weer uit voor 20 seconden
  - b Gaat hij er weer uit voor de resterende tijd van de 20 seconden
  - c Gaat hij er weer uit voor 20 seconden en een strafworp wordt toegekend aan de tegenpartij
17. De 30-seconden klok wordt aan het begin van de wedstrijd in werking gesteld:
- a Na het beginsignaal van de scheidsrechter
  - b Nadat een speler de bal aanraakt
  - c Na de eerste vrije worp
18. Een speler komt na 17 seconden i.p.v. 20 seconden het speelveld in terwijl de eigen ploeg niet in balbezit is. De secretaris meldt dit op de juiste wijze aan de scheidsrechter, die de speler opnieuw uit het speelveld stuurt. Hoelang moet deze speler uit het speelveld blijven? (Er stonden al 2 persoonlijke fouten geregistreerd).
- a De resterende duur van de wedstrijd
  - b 20 seconden
  - c 3 seconden + 20 seconden

19. Een speler begaat buiten de 5-meter een zware overtreding zonder een doelpunt te voorkomen. Dit is zijn tweede persoonlijke fout. Wat moet de secretaris namens de scheidsrechter, die een U 20 geeft, noteren?
- a U20, kleur en mutsnummer en tijdstip noteren
  - b S, kleur en mutsnummer en tijdstip noteren
  - c Fluitsignalen geven, de rode vlag heffen en UMV noteren
20. Tijdens de wedstrijd wordt een speler bestraft voor grof optreden met een UMV4.
- a De ploeg moet de wedstrijd uitspelen met 6 spelers
  - b Een vervanger mag pas weer deelnemen na 4 minuten werkelijk spel
  - c Een vervanger mag pas weer deelnemen na 20 seconden werkelijk spel

Antwoordformulier – meerkeuzevragen

de datum : .....

te : .....

Naam kandidaat : .....

M/V*

Volledige voornamen : .....

Adres : .....

Woonplaats : .....

Postcode : .....

Geboortedatum : .....

Vereniging : .....

	A	B	C
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			

HET ANTWOORD DAT U JUIST VINDT GELIEVE AAN TE KRUISEN IN HET BETREFFENDE VAKJE.

<p>Ook de opgaven dienen bij de toezichthouder te worden ingeleverd. Niets mag dus van het examen worden meegenomen!</p>

6.1.3 Oefen wedstrijdverslag en formulier LZ 1886 – De Zijl

Vul aan de hand van onderstaande gegevens het waterpolowedstrijdformulier in.

Bondscompetitiewedstrijd LZ 1886 – de Zijl

Bondscompetitiewedstrijd LZ 1886 tegen De Zijl

Heren hoofdklasse

De wedstrijd wordt gespeeld in zwembad De Zijl te Leiden.

Speeldatum: 14-04-2007 vastgesteld om 19.00 uur.

Het aanvangstijdstip is 19.15 uur.

De vorige wedstrijd is uitgelopen.

Wedstrijdnummer 612.

De wedstrijd heeft 55 minuten geduurd.

Scheidsrechters zijn de heren P.A. de Jong en P. Blok.

Als speeltijdopnemer is de heer H. Klok, reg. nr. 10.004.01.

Als 30-seconden tijdopnemer fungeert de heer B. Schot, reg. nr.10.004.08.

De examenkandidaat (U dus) fungeert als secretaris/secretaresse.

LZ 1886 is de thuisploeg en speelt met witte mutsen.

De Zijl is de bezoekende ploeg en speelt met blauwe mutsen.

De startnummers, voorletters, namen en mutsnummers van de thuisploeg zijn als volgt:

58-00094	T. Balen	1	68-00658	C. Zoet	7
58-00158	M. Val	2	59-00240	E. Hoog	8
66-00186	K. Oost	3	59-00104	C. Bond	10
66-00374	N. Hoek	4	58-00160	G. Blauw	11
67-00354	T. Koek	5	58-00096	M. Kop	12
67-00370	T. Groen	6			

Aanvoerder is nr. 4.

Coach is de heer H. Schreeuw.

De startnummers, voorletters, namen en mutsnummers van de bezoekende ploeg zijn als volgt:

64-00134	P. Leen	1	58-00086	E. Pluim	7
66-00140	A. Schaap	2	61-00088	K. Haas	8
67-00914	C. Kip	3	62-00134	J. Konijn	9
58-00098	M. Haas	4	63-00140	L. Braak	10
66-00194	V. Victor	5	64-00140	M. Rijn	11
66-00382	J. Zout	6	65-00062	M. Oost	12

Nr. 7 is niet in het bezit van een geldig KNZB- legitimatiebewijs en de scheidsrechter verzoekt u dit in te vullen.

Aanvoerder is nr. 8.

Coach is de heer G. R. Bek.

Van de ploeg met de witte mutsen, LZ 1886 liggen het eerste deel in het water, mutsnummers:

1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7

Van de ploeg met de blauwe mutsen, Zijl liggen het eerste deel in het water, mutsnummers:

1, 2, 3, 4, 5, 6 en 9.

Spelverloop

1e PERIODE

- 00.24 W6 wordt uit het speelveld verwezen voor 20 sec.
- 00.47 doelpunt B3
- 01.37 doelpunt W2
- 02.12 W4 veroorzaakt een strafworp
- 02.13 doelpunt B3 uit deze strafworp
- 03.36 B9 wordt uit het speelveld verwezen voor 20 sec.
- 04.55 B13 gaat meespelen, terwijl hij niet op het wedstrijdformulier staat.
De scheidsrechter bestraft dit met een strafworp + uitsluiting met vervanging
- 04.56 doelpunt W2
- 04.56 Coach blauwe ploeg krijgt van de scheidsrechter wegens aanhoudend commentaar gele kaart
- 05.48 doelpunt B4
- 06.53 doelpunt B2

2e PERIODE

Zowel LZ 1886 als De ZIJL laten alle spelers die nog niet gespeeld hebben nu ook spelen.

- 00.38 B4 wordt uit het speelveld verwezen voor 20 sec.
- 00.58 B4 komt op de verkeerde plaats terug terwijl eigen ploeg in balbezit is en wordt weer voor 20 sec.
uit het speelveld verwezen.
- 01.37 doelpunt W10.
- 03.28 B6 wordt uit het speelveld verwezen voor 20 sec.
- 03.45 doelpunt W7
- 04.28 W10 wordt uit het speelveld verwezen voor 20 sec.
- 05.01 doelpunt B7
- 06.24 W8 veroorzaakt een strafworp. Speler W5 geeft door woord en gebaar te kennen het hier niet mee eens te zijn en wordt door de SR voor de duur van de wedstrijd met vervanging uitgesloten
- 06.25 doelpunt B2 uit deze strafworp

3e PERIODE

- 02.31 doelpunt W3
- 02.51 W3 veroorzaakt een strafworp
- 02.52 Coach van de blauwe ploeg krijgt een rode kaart
- 02.52 doelpunt B2 uit deze strafworp
- 03.56 doelpunt W11
- 04.36 W4 wordt samen met B8 uit het speelveld verwezen voor 20 sec.
- 06.18 doelpunt B5

4e PERIODE

- 00.45 W11 wordt uit het speelveld verwezen
- 01.44 W10 wordt voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten met vervanging na 4 minuten + een strafworp
- 01.45 doelpunt B3 uit deze strafworp
- 02.28 B8 wordt uit het speelveld verwezen voor 20 sec.
- 02.59 doelpunt W11
- 03.08 B9 krijgt een hiel in zijn gezicht en wordt met een scheurtje in zijn wenkbrauw onmiddellijk vervangen
- 03.44 doelpunt W2
- 04.00 doelpunt W4
- 04.40 blauwe ploeg vraagt een Time-out aan.
- 04.48 doelpunt B5
- 05.47 W7 wordt uit het speelveld verwezen voor 20 sec.
- 06.02 W7 komt foutief terug terwijl eigen ploeg niet in balbezit is
- 06.03 doelpunt B8 uit deze strafworp
- 06.49 doelpunt W11

WATERPOLO-COMPETITIE WEDSTRIJDFORMULIER								WEDSTRIJDVERLOOP				Verklaring afkortingen			
Thuisploeg:				Bezoekende ploeg:				TIJDSTIP	ACTIE	B/W & NR	STAND	W = Wit	B = Blauw	D = Doelpunt	S = Strafwerp
Bond		Datum:		Zwembad:		Plaatst:						T = Time out	L = Letsel	U20 = Uitsluiting voor 20 sec.	
District		Kring		Beker		Toernooi		Nummer:		Tijd (volgens rooster):		U20/S = Uitsl. 20 sec. + str.worp		UMV=Uitsl. Met Verv. na 20 sec.	
						Aanvangstijd(werkelijk):		-		Eindtijd:		-		SUMV = Strafwerp + Uitsl. Met Vervanging na 20sec.	
Reden afwijking aanvangstijd wedstrijd:												UMV/4 = Uitsluiting Met Verv. na 4 minuten + strafwerp		Rapporten UMV, UMV/4, Protesten en Staken binnen 2x24 uur indienen	
Officials		Reg. Nr	Geen leg.	Voorletters en Achternaam								Uitsluiting			
1e Secretaris												optoepend		teruglopend	
2e Secretaris												Van	Tot	Van	Tot
Tijd opnemer												1	21	59	39
Tijd opnemer 30 -sec.												2	22	58	38
Scheidsrechter(s):												3	23	57	37
												4	24	56	36
												5	25	55	35
												6	26	54	34
												7	27	53	33
												8	28	52	32
												9	29	51	31
												10	30	50	30
												11	31	49	29
												12	32	48	28
												13	33	47	27
												14	34	46	26
												15	35	45	25
												16	36	44	24
												17	37	43	23
												18	38	42	22
												19	39	41	21
												20	40	40	20
												21	41	39	19
												22	42	38	18
												23	43	37	17
												24	44	36	16
												25	45	35	15
Aanv. (nr):		Coach:		Geel	Rood	Rapp	Ass. Coach:	Rood	Rapp			26	46	34	14
				☐	☐	☐		☐	☐			27	47	33	13
												28	48	32	12
												29	49	31	11
												30	50	30	10
												31	51	29	9
												32	52	28	8
												33	53	27	7
												34	54	26	6
												35	55	25	5
												36	56	24	4
												37	57	23	3
												38	58	22	2
												39	59	21	1
												40	0	20	60
												41	1	19	59
												42	2	18	58
												43	3	17	57
												44	4	16	56
												45	5	15	55
												46	6	14	54
												47	7	13	53
												48	8	12	52
												49	9	11	51
												50	10	10	50
												51	11	9	49
												52	12	8	48
												53	13	7	47
												54	14	6	46
												55	15	5	45
												56	16	4	44
												57	17	3	43
												58	18	2	42
												59	19	1	41
												60	20	0	40
												Protest: Ja / Nee			
												Staken: Ja / Nee			
												Ontv. SR: Goed / Slecht			
												Extra formulier: Ja / Nee			

6.1.4 Oefen wedstrijdverslag en formulier AZC - PSV

Vul aan de hand van onderstaande gegevens het waterpolowedstrijdformulier in.

Bondscompetitie wedstrijd AZC- PSV.

3e klasse A, heren, speeldatum 21 april 2007, vastgesteld om 19.45 uur.

De wedstrijd wordt gespeeld in zwembad de Hoorn te Alphen a/d Rijn.

De aanvang van de wedstrijd is om 19.45 uur.

Het wedstrijdnummer is 999.

U fungeert als secretaris/secretaresse.

De speeltijdopnemer is de heer P. Jansen met registratienummer 5.16.08.

De 30-seconden tijdwaarnemer is de heer E. Nonhebel en heeft geen legitimatiekaart.

Als scheidsrechters fungeren de dames A. van de Wal en N. Beumer.

AZC is de thuis spelende vereniging en speelt met witte mutsen.

PSV is de bezoekende ploeg en speelt met blauwe mutsen.

Vul de namen en voorletters, startnummers en mutsnummers in van:

- de thuisploeg(AZC):

50-00161	A. Water	1	57-00111	H. Straf	8
57-00379	B. Polo	2	59-00441	I. Worp	9
59-00533	C. Fluit	3	60-00661	J. Bal	10
59-00531	D. Signaal	4	60-00269	K. Zwem	11
57-00431	E. Vlag	5	50-00113	L. Bad	12
56-00325	F. Tijd	6	59-00333	M. Jury	13
58-00221	G. Speler	7			

G. Speler kan zich niet legitimeren.

Nr13 is de aanvoerder. De naam van de coach is de heer A. Betweter.

- de bezoekende ploeg (PSV):

51-00031	N. Zaag.	1	59-00233	U. Haan	8
54-00061	O. Bruin.	2	59-00131	V. Draak	9
55-00205	P. Croon.	3	60-00033	W. Jacobsen	10
55-00079	Q. Druif.	4	60-00335	X. Karelsen	11
56-00077	R. Erkelens.	5	52-00151	Y. Leeflang	12
57-00127	S. Fruit.	6	53-00163	Z. Massaar	13
58-00111	T. Groen.	7			

Nr. 7 is de aanvoerder. De naam van de coach is de heer W. de Zwijger.

Van de ploeg met de witte mutsen, AZC, liggen het eerste deel in het water:

mutsnummers: 1, 2, 4, 5, 6, 8 en 9.

Van de ploeg met de blauwe mutsen, PSP, liggen het eerste deel in het water:

mutsnummers: 1, 2, 3, 4, 5, 9 en 10.

Aan de hand van de informatie van de speeltijdopnemer wordt het wedstrijdverloop verder ingevuld en de kruisjes geplaatst in de kolom "pers. fout"

Spelverloop

1e PERIODE

06.40 B 2	uitsluiting voor 20 seconden
06.35 B 2	veroorzaakt een strafworp
06.34 W 4	maakt een doelpunt uit deze strafworp
06.17 B 5	maakt een doelpunt
06.01 B 4	uitsluiting voor 20 seconden
05.34 W 2	maakt een doelpunt
04.19 B 5	maakt een doelpunt
03.32 B 9	maakt een doelpunt
03.11 B 3	uitsluiting voor 20 seconden
02.25 B 10	maakt een doelpunt
02.25	Coach witte ploeg vraagt een Time-out aan
01.58 B 10	uitsluiting voor 20 seconden
01.29 W 5	maakt een doelpunt

2e PERIODE

Van AZC gaan de nummers 3, 7, 10 en deelnemen en van PSV de nummers 6, 8, 11 en 12

06.40 B 5	maakt een doelpunt
06.07 B 10	uitsluiting voor 20 seconden
05.45 W 7	maakt een doelpunt in eigen doel
05.30 B 12	krijgt een uitsluiting voor 20 seconden
05.30 W 4	krijgt een uitsluiting voor 20 seconden
04.44 W 7	maakt een doelpunt
04.25 W 10	veroorzaakt een uitsluiting voor 20 seconden
04.10 W 10	komt verkeerd terug terwijl de ploeg in balbezit is. De scheidsrechter geeft opnieuw een uitsluiting voor 20 seconden
02.59	Coach van blauwe ploeg vraagt een time-out aan
02.51 B 6	maakt een doelpunt
01.52 B 8	verlaat het speelveld met een bloedneus.

3e PERIODE

05.17 W 4	maakt een doelpunt
04.26 W 3	uitsluiting voor 20 seconden
04.15 B 4	veroorzaakt een strafworp
03.40 W 1	maakt een doelpunt
02.32 B 6	trekt zich terug met letsel; gebroken neus
02.32 B 6	wordt vervangen door B 13
02.11 W 5	uitsluiting voor 20 seconden
01.35 W 2	maakt een doelpunt
01.06 W 2	maakt een doelpunt

4e PERIODE

06.40 W 7	maakt een doelpunt
06.09 B 4	uitsluiting voor 20 seconden
05.43 W 8	uitsluiting voor 20 seconden
05.18 B 2	maakt een doelpunt
04.35 B 6	veroorzaakt een strafworp + uitsluiting met vervanging
04.34 W 8	maakt een doelpunt
04.00 B 5	veroorzaakt een uitsluiting met vervanging
03.40 B 1	veroorzaakt een strafworp
02.12 W 2	maakt een doelpunt
02.00 W 2	veroorzaakt een strafworp + uitsluiting met vervanging na 4 minuten
00.45 B 13	uitsluiting voor 20 seconden
00.23 B 13	komt verkeerd terug terwijl de ploeg niet in balbezit is. Scheidsrechter geeft tegen B 13 een U20 en een strafworp

De wedstrijd heeft 70 minuten geduurd. Er wordt door PSV protest aangetekend.

WATERPOLO-COMPETITIE WEDSTRIJDFORMULIER										WEDSTRIJDVERLOOP				Verklaring afkortingen					
Thuisploeg:		Bezoekende ploeg:								TIJDSTIP	ACTIE	B/W & NR	STAND	W = Wit	B = Blauw	D = Doelpunt	S = Strafworp	T = Time out	L = Letsel
Bond		Datum:		Zwembad:		Tijd (volgens rooster):		- -											
District		Kring		Plaats:		Beker		Toernooi		Klasse:		Aanvangstijd(werkelijk):		- -		Eindtijd: - -			
Reden afwijking aanvangstijd wedstrijd:																			
Officials		Reg. Nr	Geen leg.	Voorletters en Achternaam															
1e Secretaris																			
2e Secretaris																			
Tijd opnemer																			
Tijd opnemer 30 -sec.																			
Scheidsrechter(s):																			
Thuisploeg:										Bezoekende ploeg:									
Geen Leg. Startnummer Voorletters & achternaam										Geen Leg. Startnummer Voorletters & achternaam									
Gesp. Nr.										Gesp. Nr.									
1 2 3										1 2 3									
1										1									
2										2									
3										3									
4										4									
5										5									
6										6									
7										7									
8										8									
9										9									
10										10									
11										11									
12										12									
13										13									
Aanv. (nr):										Coach:									
										Geel Rood Rapp									
										Ass. Coach:									
										Rood Rapp									
Thuisploeg:										Bezoekende ploeg:									
Geen Leg. Startnummer Voorletters & achternaam										Geen Leg. Startnummer Voorletters & achternaam									
Gesp. Nr.										Gesp. Nr.									
1 2 3										1 2 3									
1										1									
2										2									
3										3									
4										4									
5										5									
6										6									
7										7									
8										8									
9										9									
10										10									
11										11									
12										12									
13										13									
Aanv. (nr):										Coach:									
										Geel Rood Rapp									
										Ass. Coach:									
										Rood Rapp									
Spelers uitgevallen door ongeval of ziekte:										Spelers uitgevallen door ongeval of ziekte:									
Kleur: nr: Wegens:										Kleur: nr: Wegens:									
Opmerkingen:										Opmerkingen:									
Einduitslag:										Einduitslag:									
-										-									
In het voordeel van:										In het voordeel van:									
Handt. aanv./coach Thuisploeg:					Handt. aanv./coach Bezoekende ploeg:					Handtekening Scheidsrechter:					Handtekening Scheidsrechter:				
Protest: Ja / Nee																			
Staken: Ja / Nee																			
Ontv. SR: Goed / Slecht																			
Extra formulier: Ja / Nee																			

KONINKLIJKE
NEDERLANDSE
ZWEMBOND

Postbus 7217
3430 JE Nieuwegein
Nederland

www.knzb.nl